3-a Jaro. N-o 131—132 APERAS

SEMAJNE 2. Aprilo 1927

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

Redaktanto: E. LANTY
14, Avenue de Corbéra, Paris-XIIe

Sidejo de Ekzekutiva Komitato de SAT
23, Rue Boyer, Paris-XXe

Administranto: R. LERCHNER
Colmstrasse 1, Leipzig O 27

MORTO, HEROISMO, PLOROJ

Cwm (elp. Kum), vilaĝo en Suda Kimrolando, amase funebris la 6-an de marto. Ok miloj da homoj malgaje marŝis en longa procesio al la enterigejo. Kovrita estis ĉiu fenestro pro simpatio. Al la tombo portiĝas 20 el 53 viktimoj de la eksplodo en la loka karbminejo, kiu okazis antaŭ kvin tagoj. La aliaj korpoj ankoraŭ restas en la minejo.

Dumnokte je la unua, marde matene, timiga sono de tondro kaj fumo ĉe puto de la karbminejo alarmis la vilaĝon. Savantoj senhalte rapidis kaj horoe penis trovi la viktimojn. Nur 80 laborantoj travivis la teruran sperton. La subteraj vojoj ŝtopiĝis. Ŝtonegoj falis. La kanarioj portitaj kiel proviloj ne povis vivi pro la gaso. La savantoj riskas sian vivojn, sed vane. Kiu povas vivi en tubo de kanono dum pafado? Alia granda katastrofo lokiĝis en la longa listo de la brita karbmin-industrio.

Ĉetomba diservo
Malgraŭ katastrofoj kaj senindulga ekspluatado, ministoj daŭre kredas al pastroj kaj akceptas iliajn servojn.

La ĵurnaloj anoncis samtempe, ke en Mansfield (mezo de Anglio) 13 aliaj ministoj droniĝis en ŝakto. La patrinoj spite la pluvo atendis kaj atendadis. La edzinoj iris al ĉambro ĉe l'puto de la minejo por rekoni la restaĵojn de siaj kunuloj. La filetoj vane petis informon pri la reveno de siaj amataj patroj. Malaperis la brilaj sonĝoj de la korrompitaj fianĉinoj. Kortuŝa neforgesebla tragedio. Homa ploro kaj homa sango denove makulis la karbon!

Antaŭe la homaro rezignacie nur funebris, sed nun en ĉi tiu afero okazis io, kio signetas, ke rezignacion anstataŭas juĝo pri respondeco. Ne Dio, sed Kapitalismo kulpas. Kompreneble eĉ la ĵurnaloj, kiuj senkompate dum la lokaŭto atakis la karbministon, nun simpatias kun li en tiu ĉi katastrofo. Por montri, ke aflikto kunigas la homojn senklase kaj senpartiece, la ĉefministro Baldwin (elp. Boldŭin) kun lia edzino vizitis la lokon de la katastrofo. Sed la karbministoj memoris, ke li subtenis la plilongigon de la labortago *(kiu ne permesas, ke la karbminejo malvarmiĝu)* kaj la malaltigon de la salajro de homoj laborantaj en konstanta danĝero. Ili scias, ke granda profito per pli granda produkto de karbo pli gravas al la karbposedantoj, ol la vivo de la ministo. Tial ili rifuzis akcepti la hipokritajn larmojn kaj publike du-tri centoj el la atendantoj proteste kriadis kontraŭ la ĉefministron. Nun li scias, kion la karbministo pensas pri li.

Kaso por la suferantoj stariĝis. La karbminist-sindikato partoprenos la oficialan enketon pri la kaŭzo de la katastrofo. Laŭdire tiu minejo estis danĝere varma kaj la oficistoj pli atentas la produkton de karbo ol la protekton de vivo. Spertulo jam asertis, ke eksplodo en minejo estas forigebla, sed ĝis nun *la elspezoj por tia forigo estas tro grandaj por la nunaj mastroj*, kiuj preferas oferi vivon sur altaro de profito. *(488)*

Laborista edukado en Britio

Ĵus eldonita broŝuro "Edukado por Emancipo" montras, ke laborista edukado sub la Nacia Konsilantaro de Laboristaj Kolegioj, ankoraŭ progresas en Britio. Sep novaj sindikatoj starigis planojn kaj sume 35 nun provizas kursojn por siaj 2 075 000 anoj. Jen statistiko pri la studantoj de ekonomio, socia historio, sindikatismo kaj esperanto interalie:

Jaro	kursoj	studantoj	Jaro	kursoj	studant.
1922/23	529	11 993	1924/25	1048	25 071
1923/24	698	16 909	1925/26	1234	30 398

La korespondfako montras pli grandan kreskon. En la antaŭnelonge komencita esperanto-kurso, pli ol cent K-doj lernas. Jen la kompleta tabelo:

Jaro 1923/24	90 Korespondkursanoj
Jaro 1924/25	645 Korespondkursanoj
Jaro 1925/26	1459 Korespondkursanoj

Krom kursoj, 6154 studantoj ĉeestis specialajn lernejojn kaj preskaŭ du mil specialaj lekcioj estis donataj dum la karbminista lokaŭto.

Daŭras efiki la fermentilo. *(488)*

Tago el la vivo de ministo

Ekrigardon en individuan vivon ebligis la artikoloj de K-doj *2978* kaj *6190*. Dezirindas ja pli ofte doni al artikoloj pli personecan karakteron, ĉar al plejmulto el la SAT-anoj ne estas eble vidi propraokule ĉiutagan vivmanieron de alilanduloj. Tial mi volas imiti la ekzemplon de la ĉi supre menciitaj K-doj.

Mi laboras en ŝtonkarbminejo vestfalia (Germanio). La labortempo alterniĝas de semajno al semajno; ĝi daŭras de mateno ĝis posttagmezo aŭ de posttegmezo ĝis nokto.

Ĉe matenlabortempo, mi kaj mia edzino estas vekataj per tintado de nia vekhorloĝo je la 4.45 horo. Ellitiĝinte mi pretigas min dum mia edzino preparas detranĉaĵojn de pano kaj 2 litrojn da kafosurogato por kunporti al la laborejo. Manĝinte, sen apetito pro la tro frua horo, iom da nutraĵo, je la 5.10 h. mi iras al la minejo. Tie, en granda halo pendas alte per ĉeno ŝlositaj miaj porlaborvestaĵoj inter centoj da aliaj, apartenantaj al labor-K-doj. Vestinte min per laborvestaĵoj, mi iras al lampejo, kie kontraŭ kontrolmarko, mi ricevas lampon. Enviciĝinte kun aliaj laboristoj apud ŝakto mi atendas la 4-etaĝan liftegon, nomitan ŝaktkorbo, kiu transportadas sinsekve 48 ministojn en 700-metran profundon de la minejo. Tiam estas la 5.45 horo.

Interno de minejo estas kvazaŭ retaro el transversaj horizontalaj tuneloj kaj diagonalaj galerioj, kondukantaj al oblikve kuŝantaj karbsedimentoj, kiuj havas ĉi-regione plej ofte nur alton je 1 metro. Tra la horizontalaj tuneloj estas transtirataj, per elektrolokomotivoj, aroj da vagonetoj, enhavantaj tunon da karbo, al la ŝakto kaj de tie revenas al karbekspluatejoj malplenaj vagonetoj. Forlasinte la korbon, mi iras al laborloko atingebla post 20 minutoj. Tie mi demetas vestaĵojn, eĉ ĉemizon, pro varma temperaturo de 26—28° C. Tuj komenciĝas la laborado. Okazas, ke ministoj triope ĝis dekope laboras kune samloke en diversspeca peniga laboro.

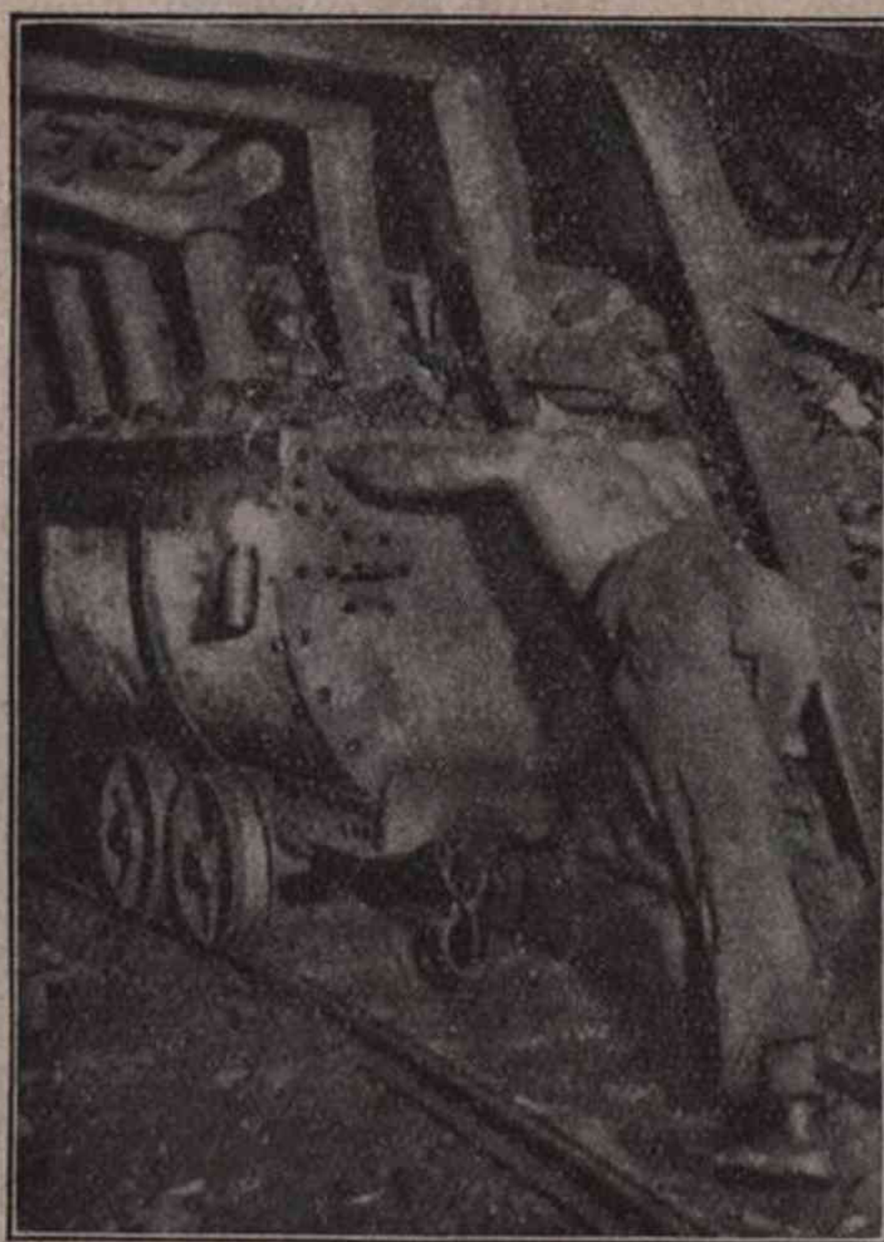
Ekzistas 2 ĉefaj kategorioj de ministoj: elfosistoj kaj transportistoj. La unuaj estas la pli maljunaj, jam pli spertaj pri subteraj danĝeroj. La duaj estas pli junaj, kiuj ne malpli penige laboras, plenigante per ŝovelado kaj transportante per puŝado vagonetojn al kolektejo. La elfosistoj estas salajrataj laŭ kvanto, kaj la postulita de inĝenieroj normo estas ofte apenaŭ aŭ tute ne atingebla, ĉar la ekspluatemo de la kapitalismo kaj ties helpantoj estas preskaŭ senlima. Mi apartenas al la unua kategorio, ĉar mi jam laboradas en karbminejoj depost la jaro 1900. Komencinte la laboron, oni ne plu estas memstara individuo, sed nur sensignifa ero de produktprocedo. Ĉi tie konkuradas kruda muskola aŭ maŝina forto. Ĉiu penso devas esti direktata al diversspecaj danĝeroj, ĉar ne pasas tago dum kiu ne estas pli malpli grave vundita iu ministo. Krom tio, minlaboro malsanigas, precipe la pulmojn, pro densa

Elfosado per maŝin-ĉizilo

polvo, kaj okulojn pro konstanta laboro en nesufiĉa lumo.

Je la 10 h. dum proksimume 20 minuta paŭzo, estas manĝata pano kaj avide, pro soifo, trinkata kafosurogato, por povi iom pli freŝe labori dum la lasta duono de la labortempo, kiu finiĝas je

Transportlaboro

la 1.15. Vestinte min mi iras al ŝakto por veturi surteren kaj alvenas je la 1.45. Tie jam atendas niaj anstataŭontoj. Post redono de mia lampo mi iras al komuna banejo por purigi mian polvokovritan korpon sub duŝo. Surmetinte la stratvestaĵojn, mi forlasas la minejon — libera ĝis venonta mateno. Mi atingas la hejmon je la 2.30.

Mia hejmo estas relative bona loĝejo el 4 ĉambretoj, apud multuzata strato en laborista kvartalo. Tagmanĝinte kun mia edzino, pro laceco mi dormas horon, ĉar mi jam iom malfortiĝis korpe, pasiginte pli ol 8000 labortempojn po minimume 8 horoj sub la tero; pro tio mi perdis multe da tempo el mia vivo. Kvankam ministoj pro tro peniga laboro iom apatiiĝas, tamen ili ne staras en lastaj vicoj de batalantoj por la liberigo!... *Ministo (2295).*

Senlaboreco en Belgio

Asekuro kontraŭ nevola senlaboreco

Belgiaj lab. sindikatoj jam tre frue antaŭmilite, por protekti siajn anojn kontraŭ la malbonoj de senlaboreco, kreis helpkasojn, kiuj dum kelka tempo monsubtenis siajn membrojn senlaborajn.

Dum la milito, la senlaboreco estis gravega kaj la urbestraroj estis devigataj mem subteni la senlaborulojn. Sekve de tio, ankaŭ pro la daŭra postmilita senlaboreco, la ŝtato per ordono de la 30. 12. 1920, starigis tutlandan kason (Le Fonds National de Crise) destinitan por plilongigi la daŭron de la monhelpo pagita de la sindikataj "Kasoj kontraŭ Senlaboreco" al siaj anoj.

Sindikataj kasoj kontraŭ senlaboreco

La sindikato fiksas la kotizon pagotan por tiu kaso kaj, se ĝi estas akceptita de la Ministerio por Laboro kaj Industrio, la ŝtato aldonas 50% el la pagitaj kotizoj. La subtenkondiĉoj estas leĝe limigitaj; se tiuj limigoj ne estas akceptitaj de la sindikato, la kaso ne estas oficiale subtenata kaj ĝiaj membroj ricevas nenian oficialan helpon. Jen kelkaj limigoj: Ne povas ricevi helpon de la Kaso 1. la membroj ne kapablaj labori pro iu ajn sanmotivo, 2. tiuj, kiuj strikas aŭ estas lokaŭtataj, 3. tiuj, kies senlaboreco okazis pro striko, kiun ili konsentis aŭ pri kies solvo ili havas intereson, 4. tiuj, kies senlaboreco estas sekvo de striko, kiu celis apogi postulon neprofesian, 5. tiuj, kiuj donas aŭ apartenas al societo kiu helpas daŭrigon de tia striko. La leĝo postulas, ke la senlaboruloj estu kontrolataj matene kaj posttagmeze ĉiun tagon.

La daŭron de la subteno fiksas laŭvole la statuto de la Kaso (ofte inter 30—50 tagoj dum tempospaco de 12 monatoj). Por ricevi subvencion, necesas esti membro regule paginta la kotizon de unu jaro.

Ŝtata kaso kontraŭ senlaboreco

(Fonds National de Crise)

Ĉi-tiu ŝtata kaso funkcias jene: a) Ĝi pagas al edziĝinta senlaborulo, dum li estas subtenata de la sindikata kaso, po 2.50 fr. tage por edzino, se ŝi nur prizorgas la hejmon, kaj po 2 fr. tage por ĉiu infano malpli aĝa ol 14 jaroj (16 se la infano vizitas kursojn ĉe profesia lernejo aŭ alia). b) Kiam la senlaborulo ne plu rajtas sindikatan subvencion, la ŝtata helpkaso pagas iun subvencion al li kaj al la familio. Tiu kaso pagas por 30 tagoj dum tempospaco de 12 monatoj (iafoje dum 60 tagoj en grava krizo). 15% el tiuj subvencioj de la ŝtat-kaso estas al ĝi

repagotaj de la sindikata kaso kaj 10% de la loĝurbo de l' senlaborulo.

En iaj okazoj, kiam sekve de esceptaj cirkonstancoj, la Sindikata Kaso ne povas plenumi siajn promesojn statutajn, la Ŝtata Kaso, post enketo, povas anstataŭi ĝin, kondiĉe je repago estonta.

Urbaj aldonoj kontraŭ senlaboreco

En urboj kaj urbetoj, kie la proletaj partioj havas influon, la urbo aldonas sumeton al la sindikataj subvencioj. Ekz., en ĉirkaŭaĵo de Bruxelles, iuj komunumoj pagas por tago po 3 fr., aliaj po 4 fr.

Rimarko: 1) Nur sindikatano rajtas ricevi ŝtatan kaj urban subvencion senlaborecan, ĉar la registaro akceptas nur "Kasojn kontraŭ Senlaboreco" organizitajn de la sindikatoj. 2) Neniam la subvencio povas atingi 2 trionojn el la salajro.

Kiom pagas la membroj?

La kotizoj tre varias, eĉ inter membroj de sama sindikato. Ekz. la tekslaboristoj pagas respektive: 0.50, 0.45, 0.40 kaj 0.30 fr. semajne. En aliaj sindikatoj la kotizoj estas pli altaj kaj tiam ankaŭ estas pli altaj la subvencioj.

Kiom ricevas la senlaborulo?

Ankoraŭfoje, la subvencio estas tre diversa; ĝi dependas iagrade de la semajna kotizo pagita. Ekz., la meza taga salajro de tekslaboristo estas: 30 fr. Estante senlabora, li ricevas en regiono de Bruxelles:

	De l' sindikata kaso	De l' urba kaso	De l' ŝtata kaso	
	Fraŭlo	Fraŭlo	Edzino	Infano
Klaso A	5,— fr.	4,— fr.	2,50 fr.	2,— fr.
Klaso B	4,50 fr.	4,— fr.	2,50 fr.	2,— fr.
Klaso C	4,— fr.	4,— fr.	2,50 fr.	2,— fr.
Klaso D	3,— fr.	4,— fr.	2,50 fr.	2,— fr.

Post elĉerpiĝo de la rajtoj ĉe la sindikato, li ricevas de la ŝtato:

Klaso A	5,— fr.		2,50 fr.	2,— fr.
Klaso B	4,50 fr.		2,50 fr.	2,— fr.
Klaso C	4,— fr.		2,50 fr.	2,— fr.
Klaso D	3,— fr.		2,50 fr.	2,— fr.

La meza salajro de konstrulaboristo en Bruxelles estas 32 fr.; dum senlaboreco li ricevas de l' sindikato, 8 fr., de l' urbo, 4 fr., por edzino 2.50 (ŝtata) kaj por infano 2 fr. (ŝtata), sume 16.50 fr. Post elĉerpiĝo de la sindikataj rajtoj, li ricevas de la ŝtato 4 fr., 2.50 fr. por edzino kaj 2 fr. por infano, sume 8.50 fr.

Produktado kaj aĉetpovo

Postmilite la senlaboreco iom post iom malpliiĝis. Ja, oni tiom detruis, ke multo estis bezonata, sed ankaŭ la aĉetpovo mankis kaj jam en 1921 la produktado superis la aĉetpovon kaj estiĝis gravega krizo de senlaboreco. La daŭra falo de la belga franko favoris tiam la eksportadon kaj tiele la krizo serioze malpliiĝis. Nun, Francqui (Franki) firmigis la belgan monon. La firmiĝo alportas 1. la industrian "taylor"-igon kun la maldungo de laboristoj, 2. pro la ĉiam pli pezaj impostoj, la daŭran plikostiĝon de la vivo, kiu reduktas la aĉetpovon. Ĉio ĉi kompreneble naskas krizon, kies unuaj signoj jam montriĝas, kaj, komparante kun aliaj landoj, oni rajtas kredi, ke tiu krizo ne estos momenta, sed, ke kontraŭe, la senlaborularo restos multnombra dum longa periodo.

Ĉi-sube estas oficialaj ciferoj, sed ili ne povas doni tute precizan bildon, ĉar ili rilatas nur laboristojn, kiuj aliĝas "Kason kontraŭ Senlaboreco". Ne-sindikatanoj do ne estas enkalkulitaj:

	Nov. 1926	Dec. 1926	Jan. 1927	Feb. 1927
Senlaboruloj	8 088	8 217	15 731	15 741
Part-senlaboruloj	13 295	14 907	17 815	30 922
Sume	21 383	23 124	33 546	46 663

Sen ia troigo oni povas diri, ke la ĝustaj nombroj estas duoblaj. Ili montras klare, ke la krizo grade pliakriĝas. En alia artikolo ni ekzamenos, kiamaniere la proletoj kontraŭagas la situacion.

M. Van Aelst (Bruxelles).

Pri senlaboreco en la germana Ruhr-Regiono

Mi loĝas en la mineja urbo Buer, kiu havas pli ol 100 000 enloĝantojn, el kiuj 90% estas laboristoj, la plej granda parto ministoj. Nuntempe la nombro de senlaboruloj estas 1700, tio signifas, ke 8 ĝis 10% el la Laboristaro estas senlabora.

Ĉiu, kiu estas maldungita ricevas subtenon ekde la tria tago post la sciigo ĉe la laborperejo. Kiu estas maldungita pro nesufiĉa laborado, malobeemo kaj similaj motivoj, tiu ricevas subtenon nur post 4 semajnoj. Oni esploras ĉu la senlaborulo havas iajn enspezojn, ĉu pension, renton aŭ ion similan. Tiaokaze li ne ricevas la tutan subtenon, sed nur elcentan parton. La ŝtata subteno daŭras dum 52 semajnoj. Post tiu tempo ĉiu devas labori dum 3 monatoj por rajti denove la subtenon, kaj plie li devas esti membro de ia malsan-asekuro. En la malsan-asekurkotizo estas samtempe enkalkulata la senlaborul-asekuro. La tarifo estas jena: Senlaboruloj en aĝo de 14—18 jaroj ricevas semajne po 5 m. g.; ili devas labori ĉiutage dum 4 horoj (tielnomata deviglaboro); 18—21 jaroj, semajne po 7 m. g.; pli ol 21 jaroj: Fraŭlo, semajne po 11.50 m. g.; edziĝinto sen infano, semajne po 14.05 m. g.; edziĝinto kun 1 infano, semajne 16.60 m. g.; kun 2 infanoj, 19.10 m. g.; kun 3 infanoj, 21.00 m. g.; kun 4 infanoj, 24.00 m. g.; kun pli ol 4 infanoj, ne pli ol 24 m. g.

Post 8-semajna senlaboreco altiĝas ĉi sumo semajne po 1 m. g. En okazo de malsano, ĉiu senlaborulo kaj liaj familianoj ricevas senkostan kuracistan helpon kaj kuracilojn.

Por konkrete montri kiel vivtenas senlaborulo, mi citu mian propran ekzemplon. Mi estas karbministo, edziĝinta kaj havas 4½-jaran infanon. Senlabora mi estas depost la 15. X. 1925. Intertempe mi laboris de la 26. VIII. 1926 ĝis 18. XII. Ĉiun vendredon mi ricevas mian subtenon, 17.60 m. g.; ĝi estas elpagata en la sindikata domo. De tie mi iras al la poŝtoficejo por forsendi leteron kaj karton, al miaj gekorespondantoj. Por afranko mi elspezas ĉiusemajne 0.40 ĝis 0.50 m. g. Post kiam mi hejmen venis, mia edzino foriras en la kooperativan vendejon, por aĉeti ĉion bezonatan por la semajno. Nun mi notas la prezojn de l' ĉefaj nutraĵoj:

Terpomoj (Cent funtoj)		7,50	m. g.
Pano	1½ kg.	0,60	„
Margarino	½ kg.	0,68	„
Sukero	½ kg.	0,36	„
Rizo	½ kg.	0,24	„
Pizoj	½ kg.	0,34	„
Faboj	½ kg.	0,30	„
Farumo tritika	½ kg.	0,28	„
Salo	½ kg.	0,10	„
Kafo (miksita kun hordea grajno)	½ kg.	0,90	„
Ovo		0,16	„
Sapo (ŝmira)	½ kg.	0,45	„
Sapo (firma) duobla peco . .		0,38	„
Natura (planta) grasaĵo	½ kg.	0,80	„
Oleo	1 litro	1,20	„
Viando porka	½ kg.	1,30—1,50	„
Viando bova	½ kg.	1,00—1,20	„
Viando bova frostigita	½ kg.	0,70	„
Kolbaso	½ kg.	0,70—2,40	„

Prezojn pri vestaĵoj, ŝuoj ktp. mi ne aldonas, tial ke senlaborulo ne povas aĉeti tiajn aĵojn. Por unuĉambra loĝejo, hejto, lumigo, mi pagas semajne po 3 g. m. Monate mi devas elspezi por gazetabono 2.20 m. g., kotizojn por la liberpensula asocio 0.60 m. g. por mi kaj la edzino, 0.30 m. g. por laborista gimnastikunuiĝo. Por leterpapero, libroj, elspezoj por tramo ktp., mi bezonas monate 3—5 m. g.

Gek-doj! nun imagu mem la vivtenadon de senlaborulo en la Ruhr-regiono. Alian enspezon mi ne havas kaj sekve devas vivi nur pere de l' ŝtata subteno. En Germanio ekzistas 2 milionoj da senlaboruloj kaj preskaŭ ĉiuj devas vivtenadi kiel mi.

Malgraŭ ĉio mi diras: "Ni ne almozpetu, sed kuraĝe batalu por rajto kaj libereco". *Parolanta Pigo (7951).*

Laborista vivo en Barcelono

De post kelka tempo, mi loĝas en Barcelono. Mi estas tipografisto kaj laboras, kune kun kvindek kunuloj en la sama laborejo, ok horojn ĉiun tagon t. e. kvardek ok horojn semajne. La laboro ne estas rutina kaj devigas preskaŭ ĉiam cerbumadi.

De la oka horo matene, post matenmanĝo, mi laboras ĝis la dektria, kiam mi havas du liberajn horojn por tagmanĝi (de la laborejo ĝis mia hejmo estas kvaron-horo). Je la dekkvina, denove komenciĝas la laboro, kiu daŭras ĝis la dekoka. Mia semajna salajro estas sesdek-peseta, kvankam ĝenerale en Barcelono oni pagas nur kvardek ok pesetojn.

Dum miaj liberaj horoj, efike mi laboras por kaj per esperanto, ĉu tradukante, ĉu propagandante.

Nun, multaj kompostistoj estas anstataŭataj de modernaj maŝinoj, ĝenerale en la ĵurnalaj presejoj kaj pro tio, la senlaboruloj plimultiĝas. En Barcelono estas proksimume kvincent presejoj, kvardek el ili gravaj; multaj el la aliaj havas nur unu maŝineton, ĉe kiu laboras tri aŭ kvar funkciigantoj.

La ĝeneralaj vivkondiĉoj estas ĉi-tie malfacilaj; por montri tion, mi nur komparos la prezojn de nutraĵoj kun la jam-aluditaj salajroj:

1	kilogramo	da pano kostas	0,75	pesetojn
1	„	„ bov-viando	3,40	„
1	„	„ bovid-viando	4,—	„
1	„	„ ŝaf-viando	4,30	„
1	„	„ rizo	1,25	„
1	„	„ terpomoj	0,45	„
1	„	„ fazeoloj	1,50	„
1	„	„ sukero	1,80	„
1		ovo	0,30	„
1	litro	„ vino	0,50	„
1	„	„ oleo	3,—	„
1	„	„ lakto	0,75	„

Pro la ega manko de loĝejoj ĉi-tie, ĝiaj prezoj estas tre altaj; nur estas sufiĉe da tiaj, kiuj estas lueblaj de riĉuloj kaj altrangaj oficistoj (ili kostas 75 ĝis 1000 pesetojn monate).

Se iu laboristo deziras vivi kun ia komforto, li devas lupagi monate 100 pesetojn, sed kompreneble sole teknikistoj povas tion fari. Ĝenerale, laboristoj povas pagi nur 18—50 pesetojn, kaj sekve ili vivas malkomforte. La etaĝoj aŭ loĝejoj, kies prezo estas malpli ol centpeseta, havas nek banĉambron, nek higienan necesejon; multaj ankaŭ ne havas elektron.

Ĉio, kio antaŭas, rilatas nur unuopan vivadon. Tamen, en multaj ĉambroj loĝas diversaj familioj, amasiĝantaj kiel la bestoj laŭ tre malbonaj higienaj kondiĉoj.

Sed oni eĉ povas vidi pli da malbonaĵoj; ekzemple, ĉirkaŭ la urbo, en kelkaj lokoj, ekzistas proksimume 25 000 barakoj, kiuj havas nek akvon, nek necesejon, nek elektran lumon. Tiuj domaĉoj minacas konstante la sanon de la barcelonanoj. Multaj loĝantoj vestiĝas, manĝas kaj trinkas tre malbone, tial ke ili gajnas tiom malmulte (4—6 pesetojn tage); ilia vivo estas vera kalvario. Tamen la prezoj de tiuj barakoj estas preskaŭ tiom altaj kiel por la enurbaj loĝejoj havantaj pli da oportunaĵoj.

Kvankam la laboristaj kondiĉoj estas malfacilaj, tamen la plejmulto el la laboristoj senkonscie konsentas laboradi por salajro malpli alta ol la ĝenerala nivelo. Mankas ĉe ili klaskonscio; mankas forta organiziteco.

SAT-ano 6959.

EL SVISIO

La reakcio senĉese klopodas prepari novajn katenojn por sia samlanda sklavaro.

Atentinda punkto estas preparo de leĝo por nuligi la okhoran labortagon. Amaso da bankistoj faris projekton por pligrandigi la labortagon de 8 ĝis 9 horoj por la ŝtatoficistaro kaj mallongigi la libertempon. La “ŝparo“ estus partigita mezkvante inter la ŝtato kaj la oficistaro kiu ricevus ĉirkaŭ po 100 fr.

Ĉu la svisa popolo falos en tian kaptilon, tio estas dubinda; la baldaŭa kunsidaro de la landa parlamento diros, ke la bankistoj estas pravaj, sed la “reĝo-popolo“ diros per ĝenerala voĉdonado sian lastan vorton.

Sklavo.

Kiel oni vivas en Aŭstrio

Burĝaro. Antaŭ nelonge mi iris tra la ĉefaj stratoj de centra distrikto en Wien, kaj mi vidis lukson nekredeblan, sed tio estas jam kutima afero. Kio frapis mian okulon estis, ke en preskaŭ ĉiu elmontrofenestro estis afiŝeto kun surskribo: “Balo en operodomo. Sinjorinoj venu en bala kostumo, maskitaj, sinjoroj en nigra frako, blanka vesto kaj kravato, kaj kun bastono. Enirpago: sinjorinoj, 30 ŝilingoj aŭstr.; sinjoroj, 40 ŝilingoj.“

Pri bala kostumo de burĝinoj devas esti rimarkite, ke ĝi kostas 200—500 ŝ. kaj laŭ kastaj kutimoj ne povas esti uzata 2 fojojn en la sama sezono; do, se oni alkalkulas ankoraŭ porvestajn elspezojn de la viro, kaj poste la komunan trinkadon ktp., oni facile ricevos sumon per kiu multaj laboristaj familioj devas vivi *tutan jaron.*

Tiom grandskale sin amuzas burĝaro! Sed se laboristoj postulas iom pli da pago, pro konstanta plikostiĝo de necesaj vivbezonaĵoj, estas ĉiam la sama respondo: Neeble, pro la ekonomia krizo, eĉ la salajroj estas tro altaj.

Ĉu laboristo ne rajtas demandi: Kiel estas eble, ke burĝa virino povas elspezi 30 ŝ. kiel nuran enirpagon por balo, kiam dekmiloj da laboristinoj estus feliĉaj laborgajni dum tuta semajno la saman sumon? Kiam senlaboreco kreskas, kiam estas multaj, kiuj ne havas tegmenton super la kapo, kiam eĉ militinvalidoj devas almozpeti?...

Laboristaro. Mi posedas kopion de salajrolisto de laboristino, kiu estas okupata en kablo-fabriko. Ŝi laborgajnas semajne 27 ŝ. 84 groŝ. El tiu sumo estas ĉiusemajne dekalkulataj 2.93 ŝ. kiel pormalsanasekuro, imposto ktp. Ŝia filino, 19-jara, gajnas en teksa fabriko po 18 ŝ. semajne. Konatulon mi havas, kiu ricevas po 35 ŝ. semajne. Li estas komizo. Eble iu diros, certe estas nur unuopuloj, kiuj tiom malmulte gajnas. Mi intence nur kelkajn konatojn menciis; sed estas tutaj distriktoj, kie Laboristaro gajnas semajne la samon, kiun pagas iu burĝo kiel enirprezon al balo. Ekz. en distrikto Möllersdorf en teksa fabriko gajnas viroj po 35 ŝ. semajne kaj tie la vivo estas pli kara ol en Wien mem. En Grünbacha karbminejo oni pagas eĉ ne 40 ŝ. ĝenerale; super tiu sumo signifas jam bonan salajron. La vivo estas same kara kiel supre montrita.

Mi montris nur la plej malaltan salajron, ĉu ne? Do, kvalifikaj metallaboristoj en aŭtomobilfabriko ricevas po 60—63 ŝ. semajne. Sed estas sufiĉe da ŝtatoficistoj, kiuj ricevas *monate* po 124 ŝ. sen iu ajn aldono.

Jen prezoj de kelkaj bezonaĵoj; oni notu, ke la prezo de pano estas kvazaŭ mezurilo — se ĝi plikostiĝas, same okazas ĉe aliaj aĵoj; depost novembro 1926, la pano dufoje plikariĝis po 4 groŝ. Peza pano kostas po 80 groŝ. por 1 kg. 240[1]); terpomoj, po 28—50 groŝ. por 1 kg.; butero, po 5 ŝ. 60 groŝ. por 1 kg.; 1 trambileto, 24 groŝ.; ĉapelo, 8—24 ŝ.; vesto, 80—300 ŝ.; ĉemizo, 6—30 ŝ.; paro de ŝuoj, 17—50 ŝ.; gazeto, 10—40 groŝ.

Mi mem, estante tajloro, laŭ tarifo havas bonan salajron; mi laboras hejme; mia edzino helpas kaj ni gajnas kune semajne po 60—69 ŝ. Sed, ĉio malrapide plikariĝas, inkluzive loĝejoj; ĉar en

[1]) 7 aŭstriaj ŝilingoj = dolaro kaj 1 ŝilingo = 100 groŝojn.

proletaj distriktoj oni devas ofte ripari la domojn, tial ke oni konstruis ilin per malbonaj materialoj. (Ekzistas leĝo kiu ŝirmas rilate lupagon, sed riparojn, akvon, lumon, ktp. devas pagi la luantoj.)

Do, nun oni povas kompari la vivon de laboristo kun tiu de burĝo, kiu povas elspezi por si kaj sia edzino por balbileto 70 ŝ.

Senlaborularo. Kiom da ili estas nuntempe? Oficiale registritaj estis 223 483 meze de januaro, en decembro, 184 705. Fakte la nombro estas pli granda, ĉar estas multaj kiuj ricevas ŝtatan subtenon, kaj ne estas registrataj. Speciale junuloj ne ricevas subtenon, se la patro laboras, kaj ofte ne ricevas patro subtenon, se la patrino laboras.

Se laboristo estas pli maljuna ol 50-jara, estas jam malfacile trovi laboron. Mi havas konatulon 63-jaran, kiu estas senlabora jam 48 monatojn; alian 56-jaran, senlabora 40 monatojn; trian 54-jaran, senlabora 20 monatojn; ĉiu el ili deziras labori, ĉar la tuta familio malsatas.

Ke laboristoj deziras labori, montras la okazintaĵo, kiam 800 vienanoj senlaboraj ekprenis ŝtat-terpecon por prikulturi; sed la ĝendarmoj sieĝis ilin kaj malpermesis eĉ al la edzinoj alveni dum 14 tagoj. La senlaboruloj ne cedis, ĝis oni promesis al ili alian terpecon. Fine la registaro promesis, sed ĝis nun, neniom da tero ricevis la postulintoj.

Senloĝejularo. Ekzistas du specoj da ili: la unuaj, kiuj nome ne estas tute senloĝejaj, kvankam ili propran loĝejon ne posedas. Ili estas ĝenerale junaj geedzoj, loĝantaj kun la gepatroj. Ofte ne nur du, sed tri aŭ pli da familioj troviĝas en unu loĝejo. Juna konatulo mia, edziĝinta, kun infaneto, devas loĝi aliloke dum lia edzino estas ĉe siaj gepatroj kun la infaneto.

La Viena komunumo konstruigas domojn sed ne sufiĉe.

La dua speco da senloĝejuloj konsistas el malfeliĉuloj, kiuj devas ĉiuvespere denove serĉi tegmenton. La nombron da ili oni ne povas ĝuste taksi, sed estas inter 3000—4000 homoj. Ne estas nur unuopuloj, sed familioj. Multaj iras al la policestro, petantaj areston por nokta loĝejo! En urba azilo, oni rajtas resti nur 7 tagojn en monato; kaj matene je la 6-a oni forpelas ĉiujn, eĉ patrinojn kun infanoj.

Unu aro da senloĝejuloj okupis barakon en ekshospitalo dum-milita, sed oni baldaŭ vendis la barakon kaj postulas, ke tiuj 64 homoj forlasu ĝin.

Lastatempe estis aranĝata de l' konstanta ekzekutivo de senloĝejuloj publika kunveno protesta. Parolis i. a. militinvalido, povanta iri nur sin apoganta sur du bastonoj. Li vokis kun trema voĉo: "20 jarojn mi estis konstru-laboristo, 68 domojn mi helpis konstrui; nun, estante invalido, mi ne havas eĉ ian tegmenton super la kapo"... *Liberecano.*

Simplaj notoj de vojaĝinta SAT-ano

Kutime oni migras pro la deziro vidi la naturbelecon, malsimilecon ktp. de l' vizitota regiono; ne tiaj motivoj, sed mia senlabora sorto ĉefe decidigis min ekmarŝi. La suno aŭtuna logis kaj en la hejmurbo pasis monotone la tagoj... Ja premis mian junan animon la malbenataj cirkonstancoj; kial do ĉiam engluti suferon, riproĉojn, seniluziiĝojn? K-do H. el Aalsmeer (Nederlando) eĉ skribis, ke eblas tie trovi laboron...

Kien?

Al Nederlando mi direktis miajn paŝojn, des pli volonte, ke mi por tio ne bezonis multkostan vizon.

Germanregionan erikejon mi tramarŝis kaj irinte 20 minutojn, mi jam estis en Nederlando. Certe el la eksteraj impresoj mi ne povis konkludi tion, ĉar erikejo estas sennacieca kiel ĉiuj kreitaĵoj — krom la homaro. Ĉie ĉi-tie kaj aliflanke de la limo, flugis birdoj pariĝantaj kaj ilia kantado estis unulingva. Tamen mi estas en "fremda" lando, kiel la geografia karto per diversaj koloroj ja montras!

Urboj kaj SAT-anoj.

Roermund estis la unua urbo, kiun mi vizitis. Jam 10 km antaŭ ĉi loko, albiciklis min du limgardistoj por postuli la pasporton. En la urbo en duona horo 7 policistoj kontrolis min kaj pluajn esplorojn mi evitis nur per turniĝoj ĉe vidita uniformulo.

Post kelkaj tagoj mi atingis Amsterdam'on. Ho, kia konfuziga vivo! Grandaj kaj larĝaj la stratoj, glataj la kanaloj tratranĉantaj la urbon ĉiudirekten. Rapideme kiel en ĉiuj grandurboj iris la homoj; jen amaso da biciklistoj baras mian vojon; 5 minutojn mi atendas. Ili ja venas de la laboro kaj mi bone konas tiun hejmiĝemon. Nevideblaj fadenoj ligas min kun ili.

Granda viveca strato glutas min. Kien? Subita soifo min atakas kaj decide mi eniras ŝuriparejon. "Akvon?" La majstro donas iom al mi kaj, vidante mian SAT-stelon, tuj venigas per sia helpanto junulon laŭdire esperantisto.

La juna homo venas kaj parolas... holande. Li iam lernis esperanton, sed mankis la tempo, la emo kaj... tiel plu. Tamen tre kompleza li estas. Li min kondukas al K-do O., kiu min unue iomete singardeme akceptas. Lin, liajn edzinon kaj gefilojn mi neniam forgesos. Bone fluadis nia interparolado kaj mi ĝojis, ke fine mi ne plu bezonas balbutaĉi holande. Tre malfrue vespere K-do O. kaj mi vizitis K-don D. kaj reveninte je la 3-a horo nokte, mi denove kaj volonte devis tragorĝigi kelkajn tasojn da bongusta teo, kiun la komplezema edzino estis preparinta.

En Aalsmeer.

Vagonare mi veturis ĉi-tien. Memorpensante pri la gastigemo de la Amsterdam'aj K-doj, mi konsciis esti alveninta en la taŭga loko. Post mi iris viro de kiu mi intencis peti informon. Mi turniĝis kaj ekvidis... SAT-insignon! Estis K-do M. kiu al mi priskribis la vojon al K-do Harmsen. Senkompare kore tiu akceptis min, klopodis tuj pri laboro, loĝigis min ĉe si. Mi spertis denove la praktikan solidarecon de la SAT-anoj kaj tiu sento igas min surpaperigi ĉi-notojn.

En propaganda kunveno.

"Ĉu vi ŝatus viziti kunvenon de l' kompartio ĉe kampuloj?" demandis min K-do H. Volonte mi kuniris; delonge mi ja ne estis vizitinta kunvenon proletan kaj speciale logis kunveno de partio en alia lingva regiono.

Vespero aŭtuna. En la haladzaj stratoj briletas ĉi tie kaj tie lanternoj. Ni staras antaŭ aŭtomobilo, portonta nin al la kunvenejo, kiun K-do H. funkciigas. Jam ni ekveturas. La vojo longas eble 8 ĝis 10 kilometroj. Rektan ŝoseon ni uzas ĝis ni subite haltas antaŭ duonkaŝita de arboj gastejo. Estas jam tie proksimume 15 kamparanoj; trankvile fumante, ili atendas por aŭskulti.

La kunveno malfermiĝas. K-do deklamas la "Festo de laboro kaj pac"-on de K-do Izgur, kiu aperis entute en la gazeton "Tribune". Poste K-do H. paroladis pri siaj impresoj en Sovetio, lerte ligante kun tio la esperantan aferon. Okazis diskutado. Jam ne ĉio klaras en la kapoj kaj multajn eraropiniojn la kunvokintoj devas korekti. Sed klare evidentiĝas, ke ankaŭ en la trankvila Nederlando, pioniroj sentime kaj energie klopodas por niaj celoj.

Kial mi skribis tion?

Tial ke mi volas inde danki al ĉiuj Gekdoj min helpintaj; tial ke mi celas liveri plian pruvon pri la SAT-ana solidareco. Tute speciale estu dankata K-do Ras el Rotterdam, kiu kondukis min tutan tagon, kvankam li estis laborinta dum pasinta nokto? Multegon mi povus citi, sed sufiĉas tiu modesta atesto de mia plumo mallerta.

August Schwenk, Essen.

Ĉu nur en Polio?

Mi jam kelkfoje prezentis al la SAT-anaro pere de faktoj, la staton de la religiproblemo en Polio, kiu estas ŝtato invadita kaj influegata de l' katolika eklezio.

Polio subskribis la 10-an de februaro 1925, kontrakton kun Romo, kie komprenas ĝin tiele, ke la ŝtato devas esti en religiaj aferoj blinda ilo de l'interesoj de vatikana politiko. Instruado de religio en lernejoj estas deviga. Oni malofte akceptas instruistojn sen speciala permeso de pastroj. En urbetoj kaj vilaĝoj, instruistoj ofte estas persekutataj de klerikaloj. Ofte okazas klerikalaj kunveturoj kaj kongresoj, ĉe kiuj la registaro estas ĉiam oficiale reprezentata. Lastatempe la prezidanto de l' pola respubliko, s-ro Moscicki, "honorigita" de l' Papo Pius XI, investis kardinalon, t. e. metis bireton sur la kapon de s-ro Lauri ktp. ktp. Unuvorte, la katolika klerikalaro formas sian ŝtaton en la pola ŝtato.

Hodiaŭ mi volas priparoli novan okazintaĵon en Lublin. Al la estraro de la loka liberpensula rondo apartenas inter aliaj ankaŭ K-do Zbikowski, homo inteligenta kaj konscia, kiu antaŭ kvar jaroj, senreligie edziĝis kun civitanino Jablonjska. Fruktoj de la unuiĝo estas du filinetoj, kiujn K-do Z. ne baptigis, sed volis antaŭ kelkaj monatoj enregistrigi en la urbdoma vivolibro. Respondo — kompreneble — rifuza. Li komencis pluan penadon ĉe koncernaj oficejoj. Sed jen subite antaŭ kelkaj tagoj aperis en loka reakcia gazeto, du artikoletoj de iu kanajlo pri la senreligia edziĝo de K-do Z., el kiuj mi aldonas laŭvortan tradukon:

"Frakasantoj de familioj.

Inter multaj devizoj, uzataj de "socialismo" kaj ĝia, kiel botista ledo streĉebla, "demokratio", estas ankaŭ devizo pri "libera amo" kaj "familio kreita per propra elekto", kiuj kontraŭas *la veran familion.*

Ĉi ĉefaj postulatoj faris jam en nia (polia) socio breĉegojn, kaj detruon de familio akompanas malŝato al religio — transĵetante adeptojn de "libera amo" en la senkonfesiulan marĉon. Tian fakton ni notas, ne unuafoje; decas tamen, pro specifaj konsideroj, ke ni substreku ĝin.

En decembro 1926 Antoni Zbikowski, absolvinto (? — Red.) de juro- kaj ekonomisciencoj, prezentis ĉe magistrato petoskribon, en kiu li petis enskribi du filinojn, naskitajn de lia edzino, en vivolibron por senreligiuloj. Ni ne atentas pri la detaloj, ni ne tuŝas motivojn "raporte-statistikajn", kiujn citis S-ro Zbikowski. Ni nur aldonu, ke kiel atestantojn S-ro Z. alvokis S-rojn: A. Gula kaj H. Halpern, loĝantoj en Rynek 7.

Ni legis ie en komunista "Isviestja": "Venos tago, kiam registrado de geedzoj kaj iliaj infanoj estos forigata". Eble tio sufiĉos por *adeptoj de leĝiga diboĉado.*"

Mi nur aldonu, ke tia artikolo estas nura denunco, ĉar ĝi povas malutili al K-do Z. en lia privata vivo.

Mi petas eksterlandajn K-dojn priskribi en "S-ulo" kiel prezentiĝas ĉi-afero en iliaj landoj. Gazetojn, en kiuj estos publikigita ĉi-okazintaĵo, sendu senpere al mi (adreson serĉu en jarlibron). (2798)

EL JAPANIO

La stato de nuntempa virina edukado

(Daŭrigo[1])

Edukado en Meza Lernejo

Post 6 jaroj da elementa edukado, geknaboj amase iras al mezlernejoj: tiu por knaboj estas nomita "Mezlernejo", dum tiu por knabinoj "Alta Knabina Lernejo".

En mezgrada edukado, knabinoj ricevas edukadon malsaman je tiu de la knaboj. En "Alta knabina lernejo" (verdire, knabina mezlernejo), aŭ knabina liceo la kursoj daŭras dum 4 aŭ 5 jaroj.

Nombro de alta-knabina-lernejoj	1 143
Nombro de knabinoj en alta-knabina-lernejoj	345 791
Nombro de mezlernejoj (liceo por knaboj)	1 633
Nombro de knaboj en mezlernejoj	524 283
Elcento de geknaboj en elementaj lernejoj	99 17%
Elcento de knabinoj en alta-knabina-lernejoj	13%
(Nombro de knabinoj 14—17 jaraj estas	2 666 000)

La elcento de knabinoj en alta-knabina-lernejoj estas malpli ol tiu en elementaj lernejoj pro ekonomiaj kaŭzoj. Honorario estas 55 jenoj; lernlibroj kaj aliaj elspezoj faras 100 jenojn por unu jaro. Tio necesigas gravan konsideron.

Nombro kaj speco de Knabina Liceo

Nomoj	Nombro de lernejoj	nombro de knabinoj
Alt-knabin-lernejoj		
A. Registara	545	210 132
B. Privata	258	71 999
Teknik-lernejoj		
A. Registara	48	26 293
B. Privata	—	4 589
Normal-lernejoj	49 (publika)	15 909
Agrikultur-lernejoj	9	3 551
Komerc-lernejoj	11	2 304
Kudrart-lernejoj kaj aliaj lernejoj	90	15 503
Sume:	1 143	345 791

La edikto pri alta knabina lernejo: "Ĝi donas al knabinoj altan necesan edukadon, kulturas moralecon de la nacio kaj virton de virinoj" donas tre klaran diferencon inter edukadoj de knaboj kaj knabinoj. En alt-knabin-lernejoj, kudrado, mastrumado, kuirado, estas emfazigitaj, dum en knabaj mezlernejoj la ĉefa celo de edukado estas konstruado de homo kaj ĝi estas emfazigita. La granda diferenco inter ili montriĝas en ilia programo:

		1-a jara klaso	2-a jara klaso	3-a jara klaso	4-a jara klaso	5-a jara klaso
Japana literaturo	K-dinoj	6	6	6	6	6
" "	K-doj	8	8	6	5	7
Angla lingvo	K-dinoj	3	3	3—4	3–4	3–4
" "	K-doj	6	7	7	7	7
Aritmetiko	K-dinoj	3	2	3	3	2
"	K-doj	4	4	5	4	4

La ĉi suprajn lecionhorojn geknaboj havas ĉiusemajne dum 5 jaroj.

La lernolibroj uzataj en knabinaj lernejoj diferencas je tiuj de knabaj lernejoj: la unuaj estas multe pli facilaj; sekve elfinintinoj de alta knabina lernejo havas egalan aŭ malpli altan ellernadon, kompare al knaboj en la tria kurso en mezlernejo. En nombro de lernejoj kaj gelernantoj ne estas multe da diferenco, sed tre diferencas la kvalito.

Lastatempe, la ideo: "virino devas esti homo" irigas virinojn al scienco kaj arto. Por konstrui fundamentan vojon al alta edukado, reformo en programo nun estas diskutata. En novembro 1925, tiu ĉi problemo estis unu el la punktoj de l' tagordo, ĉe la konferenco de estroj de alt-knabin-lernejoj en Tokio.

Kolegioj kaj Akademioj

En japana eduksistemo, kolegio kaj akademio ebligas specialan studon en arto kaj scienco. La registaro havas por virinoj du altajn pedagogiajn kolegiojn, kies grado estas plimalalta ol tiu de viroj; tiuj pedagogiaj kolegioj por virino edukas virinojn fariĝi instruistinoj en alt-knabin-lernejo. Estas kelke da privataj virinaj kolegioj, kiuj havas 4-jaran kursaron, kaj iuj alt-knabin-lernejoj havas 3-jaran kurson por siaj elfinintinoj. Tiuj kolegioj ankaŭ estas pli malaltaj en sia grado ol tiuj por viroj. La nombro de tiuj virinaj kolegioj estas 57, kaj studentinoj nombras 14 206. Temoj de la kursoj estas ĥina, japana kaj angla literaturoj; aritmetiko, scienco, pentrado, mastrumado kaj kudrado.

Virina edukado ne estas tiel bone provizata kiel vira edukado. Kvankam iuj privataj universitatoj permesas al virinoj ĉeesti lekciojn, kaj studadi tute same kiel viroj, la universitatoj kaj la registaro ne donas la saman privilegion al virinoj. "Malfermu la pordon de la universitato al virinoj", "Donu al ni pliatan edukadon", estas la krioj de la Ligo de Studentinoj. Eminentaj edukistoj de virinoj fondis asocion por plialtigi la virinan edukadon kaj prezentis petskribon al la parlamento en 1924 kaj 1925.

Universitata Edukado

Vi nun scias pri la diferenco ekzistanta inter viro kaj virino en liceoj kaj kolegioj; sed necesas aldiri, ke la registaro ne malfermas la pordon de la universitato al

[1]) Komenco en la n-ro 127—128.

virinoj. Do multaj virinoj, kiuj deziras studadi, ofte iras eksterlanden por tie ricevi universitatan edukadon. Multaj iras al Ameriko. En 1913, la prezidanto de Toohoku Imperia Universitato tamen permesis al 3 virinoj studadi en la scienca fakultato. Tiuj virinoj jam antaŭe sin okupis je tiu studado dum multaj jaroj, ili do ne reprezentis kapablecon de junaj virinoj. Post tiu senekzempla permeso, neniu ricevis la saman privilegion. Tamen la progreso de la ĝenerala stato igis du el la imperiaj universitatoj malfermi la pordon al virinoj, kaj en 1925, 6 el 16 virinoj estis post ekzameno akceptataj en sciencan kaj literaturan fakultatojn. Nun ĉirkaŭ dek virinoj studadas en la imperiaj universitatoj (kiuj estas la plej altgradaj el ĉiuj universitatoj en Japanio), kaj ĉirkaŭ 100 virinoj ĉeestas lekciojn.

En Japanio ekzistas 37 universitatoj; ili havas sume 30 288 studentojn dum studentinoj nombras nur 9! Tiuj virinoj, al kiuj estas permesite ĉeesti lekciojn, ne estas laŭregulaj studentinoj.

La tempo kiam japanaj virinoj ĝuos egalan ŝancon kiel viroj en edukado ŝajnas ankoraŭ malproksima.

Esperantigis M. S. (SAT-anino).

Letero de blankrusaj kamparanoj

Kiam ni ekmemoras nian malnovan vilaĝon antaŭ revolucian, ni miras — tiom ĝi estis malriĉa kaj malklera. En nia vilaĝo, ekzemple, estis tiam nur unu pli malpli nova domo; sed nun ni havas ĉi tie nur du malnovajn domaĉojn — malnovformajn. La postrevoluciaj konstruoj estas ĉiam farataj laŭ nova formo; vilaĝano jam dividas sian domon je kelkaj ĉambroj; ne plu ekzistas, ke dum vintro en la loĝejoj de kamparanoj loĝis kune kun la homoj ankaŭ geŝafoj kaj eĉ porkoj. Unu nia vilaĝanino, malgraŭ tio, ke ŝi estas malriĉa vidvino, same konstruis por si novan kaj bonan dometon kun kelkaj ĉambroj.

Kaj ĉi ĉion ni havas nur tial, ke Soveta Registaro donis al ni rabate konstrumaterialon.

Kiam ni ekrigardas la situacion de terkulturado, ni ekvidas, ke vilaĝanoj nun havas maŝinojn por la draŝado, por tranĉi la pajlon ktp., kiajn ili ne nur ne havis antaŭe, sed eĉ ne vidis plejparte.

Multaj kamparanoj jam kulturas sian teron laŭ novaj formoj, avide aŭskultante agronomojn kaj komencis semi novspecajn, pli profitdonajn plantojn. Kamparanoj konvinkiĝis, ke novaj formoj de terkulturado, kiujn propagandas agronomoj, estas pli utilaj kaj profitaj.

Vilaĝo Malotinsk, apud Bobrujsk.

Rekiŝ.

Ĉu vere?

Antaŭ nelonge mi legis, ke en Sovetio — t. e. en la ŝtato de la laboristkamparanoj — ĉiu devas senĉapeliĝi, kiam iu muzikistaro ludas la Internacionalo'n. Tiu fakto ŝajnas al mi tiel strange burĝeca, ke ĝis kiam niaj rusaj K-doj ne estos mem certigintaj pri ĝi, mi ne kredos al ĝi.

Antaŭ kelkaj jarcentoj la tiamuloj estis devigataj nepre saluti la "reprezentantojn de dio". Kiu ne plenumis tiun devigaĵon, tiu riskis plej terurajn turmentojn. (En Parizo, dum jaro 1766, iu junulo 19-jara — Kavaliro de la Barre — estis mortigata kaj bruligata pro tio, ke li ne estis demetinta la ĉapelon, kiam pasis procesio. Tamen nune antaŭ la pordo de unu el la ĉefaj parizaj preĝejoj, staras statuo de tiu profanatikeca martiro.)

En multe da landoj pasis la tempo je religia regpotenco kaj ne plu estas timindaj la elpastraj turmentoj, sed en ĉiuj senescepte nuntempaj kapitalistaj landoj, la civitanoj estas oficiale edukitaj tiamaniere, ke ili demetu la ĉapelon, kiam iu regimentoflago pasas aŭ se iu muzikistaro ludas la nacian himnon. Tiu edukmaniero estas taŭga rimedo por stultigi la regnanojn, kiuj salutante ĉu flagon ĉu himnon ne pripensas pri tio, ke ili tute similas la romajn sklavojn devigitaj demeti la kapveston je la ĉeesto de ilia mastro.

La nunaj mastroj ne havas tempon promenadi inter la Laboristaro — estas por ili aliaj plezurigiloj — tial ili delegas anstataŭantojn nome: naciaj flago aŭ himno, kiujn la naiva kaj brutigita popolo salutas stulte.

Nu, liberaj homoj ne toleras, ke oni devigu ilin saluti iun aŭ ion ajn. Se estas al ili agrable montri simpation al io aŭ al iu, ili ĝin faras — same por montri malsimpation — sed tio okazu tutlibere — ne devige!

Sed, mi ĝin rediras, mi opinias nevera la ĵus pri Sovetio aludita legaĵo.

SAT-ano 55.

NOTOJ

Kiom kostis la mondmilito?

Viktoro Berger, deputito de la Vaŝingtona parlamento, antaŭnelonge raportis, ke laŭ la plej novaj statistikaj ciferoj la milito kostis 30 milionojn da homvivoj kaj 400 miliardojn da dolaroj.

Per ĉi mono, se ĝi estus uzata por pacaj celoj, oni povus konstruadi domojn kun ĝardenetoj kaj aranĝaĵoj, po 3100 dolaroj por domo, por ĉiuj familioj de Usono, Kanado, Aŭstrio, Anglio, Irlando, Francio, Belgio, Germanio kaj Rusio. Por la restanta mono oni povus en ĉiu urbo de la menciitaj landoj starigi bibliotekojn po 5 milionoj da dolaroj kaj universitatojn po 10 milionoj da dolaroj.

Per la procentoj de la mono, kiu ankoraŭ restus, oni povus provizi 250 mil personojn per pensioj de 1000 dolaroj jare por ĉiu. Per la mono mem oni povus aĉeti la tutan Francion kun Belgio.

Estas aldoninde, ke la sumo de 400 miliardoj da dolaroj en oro pezus 800 milionojn da kilogramoj, t. e. 800 mil tunoj, aŭ okupus 80 mil vagonojn.

El lodza *"Najer Folksblat"* eljudigis Iuelmultiuj.

La akademio de laboro en Frankfurt

Ni jam parolis (S-ulo n-o 129/130) pri la Universitato de Laboro en Charleroi. En Frankfurt a. M. ekzistas alia entrepreno simile laborista, sed de alia karaktero. Ĝi estas la Akademio de Laboro de la Universitato de Frankfurto a. M. Ĝia celo ne estas, kiel tiu de la Universitato de Charleroi, prepari la studantojn por industriaj karieroj, sed doni al ili bonan socian edukadon. La lernantoj estas varbataj inter la anaroj de l' sindikatoj kaj profesiaj organizoj kaj, sekve, estas ĉiuj plenaĝuloj (ambaŭseksaj) kiuj jam ekzercis sin en iu profesio permana aŭ intelekta.

La studoj havas duoblan celon: 1) krei en la laborista klaso personecojn kapablajn kunlabori en la direktado de publikaj aferoj; 2) prepari salajrularon, kapablan mastrumadi la socion.

Eble iu K-do en Frankfurt konsentos informi pli detale pri tiu koninda entrepreno.

La plej granda krematorio de l' mondo

La krematorion (kadavrobruligejo) en *Treptow* (apud *Berlin*) oni tre pligrandigis. Ĝi nun havas kvin grandajn fornojn, per kiuj ĉiutage povas okazi ĝis 72 forbruligoj. Ĉi tiu krematorio estas la plej granda en la mondo.

Elgermanigis *W. Qualitz.*

MALAPERINTA MILITKAPITO RETROVITA PER ESPERANTO

Depost 5 jaroj oni nenion aŭdis pri militkaptito (M. L.), kiu de 1915 troviĝis en Siberio kaj oni petis min ion entrepreni por retrovi lin. Ĉar mi per la konsulejo nenion atingis, mi provis per esp-o, aperigante en diversaj esp-aj gazetoj, anonceton kun la al mi konataj datoj. Kaŭze de tiu anonco, mi ricevis du sciigojn, nome: el Karlsruhe (Germ.) kaj el Novosibirsk (Siberio). La K-do el Novosibirsk donis al mi la adreson de la militkaptito kaj mem skribis al li, atentigante lin pri la anonco kaj pri mia adreso. Antaŭ du semajnoj, mi ricevis leteron de la militkaptito mem, kiun mi transdonigis al liaj parencoj.

Mi aldonu, ke la tuta afero daŭris nur kelkajn semajnojn. *Sperling, Wien.*

La foiroj kaj Esperanto

Same kiel por la antaŭaj jaroj, la Oficejo de la Foiro de Leipzig publikigis prospektojn en esperanto ankaŭ por la printempa foiro de 1927. — La foiro de Budapest jus disdonis belajn afiŝojn en tiu ĉi lingvo por la proksima foiro, kiu okazos de l' 30 aprilo ĝis 9 majo.

I. E. S.

SENNACIULA STUDENTA PAĜO

SUB LA KONTROLO DE STUDENTA FAKO, ORGANIZITA ĈE JUNULARA SEKCIO DE SAT

Al la Junularo!

Atentigo! — Kiel jam sciiĝis la Redakcio de "S-ulo", ĝi ne plu sukcesis aperigi la "Junularan Paĝon", ĉar mankis taŭga materialo, ĉar mankis aktiva kunlaborado flanke de nia SAT-junularo. Kvankam ni konis la diversajn motivojn, kiuj kaŭzas ĉi-malviglecon, ni ne volas preterlasi la okazon atentigi denove, ke junularo en kadro de SAT havas siajn proprajn taskojn, siajn proprajn devojn. Kiu ĉeestis la Leningradan junularan kunsidon, tiu bone memoras, ke ne estis momenta entuziasma animstato, kiu fondigis la Junularan Sekcion, sed ke ĝi estis severa konsidero pri niaj praktikaj taskoj solvendaj. Ni hodiaŭ insiste petas ĉiujn junul-Kamaradojn — SAT-anojn (ekster Sovetio, ĉar tie la afero jam estas organizita), precipe tiujn en gravaj urboj kaj distriktoj, proponi sin kiel junul-perantojn *kaj informi pri tio* senprokraste *K-don Lerchner en Leipzig por noto en la Jarlibro (J. P.), kiu respegulu kiel eble plej komplete staton de nia Sekcio kaj servu praktike al nia movado.*

Marto 1927.

Junularo Sekcio
Fako ĉe SAT.
N. B.

*

Sur vojo al organizado de studenta Sekcio ĉe SAT

Antaŭnelonge ni publikigis anoncon al SAT-studentaro kun propono organizi Studentan Sekcion ĉe SAT. Respondis ne multaj K-doj, sed tiuj, kiuj skribis, deziras vigle labori. "La afero estas treege viva kaj necesa" — tiel skribis unu K-do.

Ni provos organizi la laboron de ĉi-tiu Studenta Sekcio ĉe SAT per la praktika aplikado de esperanto. Kelkajn rezultojn ni jam havas. Sovetia studenta ĵurnalo dusemajna "Ruĝa Studentaro" jam presis kelkajn leterojn ricevitajn de SAT-studentoj el aliaj landoj. Plua laboro estas jena:

Per SAT - student - sekcio organizi: 1) Leterinterŝanĝejon studentan sciencan, por tio necesas, ke ĉiu studento komuniku al ni la kolektitajn en sia universitato adresojn de studentoj dezirantaj korespondi, kun sciigoj pri fakultato, aĝo, profesio, specialaj interesoj, lingvoscioj kaj deziroj pri specialaj landoj por interkorespondado; 2) Studentgazetservon; la celo estas klara, ĉar la SAT-esp-servo ne povas multe da atento doni al specialaj studentaj artikoloj; tion devas zorgi la studentoj mem; K-doj ĉiulandaj atendu pluan informon pri ĉi-demando; 3) Libroŝanĝejon por sciencaj libroj necesaj al studentoj; 4) Varbado al SAT de membroj inter studentaro.

Ĉi-problemoj staras antaŭ SAT-studentaro. Ilin ni provos efektivigi! Al praktika laboro!

Skribu kaj sendu adresojn al: *Minsk,* Poŝtkesto 33, Sovet-Unio, *Dim. Snejko.* *(603)*

SITUACIO DE STUDENTOJ EN JUGOSLAVIO

La ekonomia situacio de studentoj en Jugoslavio estas tiel malbona, ke studado fariĝis monopolo de la reganta klaso. Subteno flanke de l registaro estas tiel malgranda, ke oni eĉ ne povas pensi pri ĝi kiel apoĝilo. Ekzemple, el 5000 studentoj, kiuj studas en Zagrebo, ricevas ŝtatan stipendion nur proksimume 100 el ili. Krom tio la kondiĉoj por ricevadi monhelpon estas sufiĉe severaj; ekzemple, la ricevanto devas sin deteni de politika vivo, ĉar se oni scius, ke li nur iomete malkontentiĝas je la nuna regsistemo, oni forprenus la donitan subvencion. Post 4-jara studado (en plej bona okazo), la studento estas devigata servi pluan okjaran periodon en ŝtataj entreprenoj, kie la salajroj estas tiom malaltaj, ke oni apenaŭ per ili povas pagi manĝadon kaj luon.

La plej granda parto da proletaj studentoj ricevas nenian subtenon kaj devas tre mizere vivi, ne havante multfoje eĉ manĝaĵon. Proksimume 150 studentoj manĝas en popola kuirejo (tie oni ankaŭ donas manĝadon al senlaboruloj — ne al ĉiuj!), kie oni ricevas ĉiutage fazeolojn, terpomojn, brasikojn k. s. Kelkajn tagojn oni eĉ nenion ricevas, kaj tiu estas feliĉulo, kiu sukcesas akiri ½ kg. da pano por vespermanĝo.

Kiuj estas iomete pli monhavaj, tiuj manĝas en "studenta kuirejo", por kio oni devas pagi monate 400 dinarojn (la stipendio estas 700 din.) Malmultaj sukcesas tiom pagi.

Dormado okazas en "studenta domo", kie kuŝas en unu ĉambro 4 ĝis kelkfoje 12 studentoj. Higieno en tiuj loĝejoj estas tute neatentata, krom en unu nova domo, kie la lupago estas sufiĉe alta (200—250 din.).

Monon akiras plej granda parto el la studentoj per instruado al burĝaj infanoj aŭ per dejoroj en oficejoj.

Malgraŭ la malriĉeco de la studentoj, ili estas politike reakciemaj. La plej forta studenta unuiĝo estas *faŝista,* kiu per mono varbas siajn membrojn. La marksista-unuiĝo estas malforta, ĉar komunismo estas leĝe malpermesata kaj timemuloj ne kuraĝas aliĝi al duonlaŭleĝa klubo, kie oni batalas por marksaj principoj.

Lastatempe la registaro komencis ellaboradi projekton, laŭ kiu estos malpliigataj la monhelpo al iuj manifestaciintoj kaj la nombro da fakultatestroj de l' universitato (estas 8 fakultatoj ĉi tie), dum eĉ unu dinaron oni ne rajtas forpreni, kiel antaŭe, de l' milit-ministrejo.

Nia studenta vivado en burĝaj landoj plene montras, ke al proletoj estas fermitaj la pordoj de altlernejoj — ili rajtas nur en plej bona okazo fariĝi simplaj oficistoj — plej bonaj subtenantoj de l' nuna reĝimo. *(1786.)*

*

STUDENTARO EN BLANKRUSIO

La universitato en Blankrusio havas 4 fakultatojn (medicina, pedagogia, laborista, jura kaj mastrumada). Sume studas 3356 studentoj, laŭ nacieco: blankrusoj — 1779, hebreoj — 1288 (dum cara reĝimo, oni donis al hebreoj 10% da lokoj en universitato!!), rusoj — 182, poloj — 35, aliaj — 74. El ili estas 1015 vilaĝanoj, 551 laboristoj. Krom la universitato en *Gorki,* funkcias Blankrusia Vilaĝ-mastrumada Akademio kun preskaŭ 2000 studentoj, Veterinara Instituto en *Vitebsk* kaj en *Minsk,* Komunista Universitato. Sume preskaŭ 10 miloj da studentoj en la tuta lando.

La laboristoj kaj kamparanoj alvenante en supera lernejo, ricevas ŝtatan subvencion kaj komunloĝejojn. Preskaŭ ¾ el la studentaro estas membroj de sindikatoj, ĉar ĝis ili iris en universitaton, ili laboris en fabriko, sur kampo aŭ en oficejo. Enveninte en supera lernejo, ili ne forgesis la sindikataron. La studentaro laboras por likvidi entute la senalfabetecon inter la loĝantaro; ili gvidas en diversaj rondetoj, en fabrikoj, oficejoj (politikaj, profesiaj, gazetaj, naturaj, esploraj ktp.), ruĝarmeanaj kazernoj ktp. Dum la libertempo ili disveturas al vilaĝoj kaj laboras en legejoj, en vilaĝsovetoj ktp.

Studentoj en universitato havas siajn rondetojn, politikajn, profesiajn, gazetajn, landesplorajn, literaturajn, sciencajn, esperantajn, kaj aliajn. En tiuj rondetoj laboras studentoj el ĉiuj fakultatoj. Ĉiu fakultato havas murgazetojn. Ĉiuj superaj lernejoj kunlaboras en tutunia gazeto "Ruĝa Studentaro". Studentoj havas sian propran oficejon. Ĝi gvidas la tutan laboron inter la studentaro ne nur profesiorganizita, sed inter ĉiuj. Ĉi oficejo havas 3 fakojn: akademian (ĝi laboras pri akademi-demandoj) ekonomian kaj politikedukan.

Krom tio, ĉe ĉiu supera lernejo, funkcias kaso de reciprok-helpo. Por trovi al studentoj laboron, ekzistas "Oficejo de Laboro".

En blankrusiaj superaj lernejoj, studas multe da studentoj, kiuj venis el Litovio, Polio kaj aliaj najbaraj landoj, kie ili ne povis kaj "ne havis rajton" studi en supera lernejo.

Dim. Snejko.

TRA ESPERANTIO

Ĉe la laboruloj.

NIA POŜTO

7516. — *Ricevis vian materialon, kiun ni ne povis uzi ĝis nun pro manko de loko. Ne alvenis la mono por anoncoj pri kiu vi parolis. Sekve!...* — Red.

603.—*Ni miras, ke vi sendis al "S-ulo" tian proteston. Sendu ĝin al la koncerna gazeto — por kiu ni tute ne volas senpage reklami.* Red.

3736. — *La de vi sendita materialo ne taŭgas por "S-ulo", kiu absolute ne devas esti politike agiteca organo. Atentu, ke en kelkaj "kapitalistaj landoj" ankaŭ oni grandskale elektrifikadas. — El ĉi n-ro vi povos ĉerpi taŭgan materialon por la propagando inter ministoj. — Bonvena estus simila priskribo rilate vian regionon.* — Red.

4067 k. aliuj. — *Viaj informoj jam aperis en la ĉiutagaj jurnaloj. Sekve la de vi senditaj manuskriptoj tute ne taŭgas por nia gazeto.* Red.

603. — *Akci-biletojn ni povas sendi nur post ricevo de la mono.* Adm.

4791. *K-do Köhnke, Hamburg, volonte faras tiun servon, adreson vidu en Jarlibro.* Adm.

*

ĈU KREDEBLE?

Ekzistas perantoj de SAT, kiuj estas tre akurataj. Sed ekzistas aliaj, kiuj estas tre malzorgemaj. Mi volas nur koncize paroli pri fakto, kiu nepre ne devus okazi. Ofte mi ricevis plendojn el Sovetio, ke K-doj sendis monon por kotizoj, abonoj ktp. al K-do Dunajev en Leningrad, sed ĉi lasta K-do eĉ ne sciigis tion al la Administracio; pro tio la K-doj nenion ricevis. Ili plendas ĉe la administrejo, sed la Administranto mem ne povas ion fari kontraŭ tio, ĉar eĉ miaj leteroj restis senrespondaj. Mi mendis al K-do Dunajev, tuj post la kongreso, fotojn, sed ankaŭ senrezulte. Kion fari? Nur la K-doj mem en Leningrad povas fari ion kontraŭ tiu malakurateco... Nun la peradon prizorgas K-do Teterin; ni esperu, ke sub lia gvidado la afero pli bone funkcios.

K-do Teterin antaŭ kelkaj tagoj sendis al ni listojn, inter kiuj estis tiu de K-do Dunajev eĉ de la pasinta jaro, kiam la membroj pagis la kotizon por 1926!... Jen kiel statas la afero. K-doj en Sovetio, se vi havas plendojn pri ne plenumo de iu afero, vi direktu viajn riproĉojn tien, kien vi sendis la monon.

La Administranto.

*

SONA FILMO
AU ĈU ESTAS NECESA EN SENNACIULO
LA RUBRIKO "SCIENC-TEKNIKO"

Kelkaj legantoj de "S-ulo" opinias, ke mallongaj scienc-teknikaj notoj estas superfluaj kaj ke ili aperu prefere en "Senn. Revuo". Mi ne intencas per longa diskuto pruvi la kontraŭan aserton (ke tiaj notoj estas nepre necesaj ĝuste en "S-ulo"); mi penos tion fari per malgranda ekzemplo:

En n-ro 119—120 aperis noto "Sona filmo", traktanta pri la nova atingo en kino-tekniko. Filmo, kiu reproduktas ne nur la realan bildon de la vivo, sed ankaŭ la realajn sonojn de la vivo — parolojn, bruojn, muzikon ktp. Antaŭ kelka tempo tia filmo estis prezentata en Moskvo. En Moskva "Pravda" (n-ro 13—3545) aperis detala recenzo pri ĝi. Kaj jen kion skribis la recenzisto (fakulo en arto):

"Sonanta kaj parolanta kino malfermas novajn eblojn por kino-kroniko kaj por la arteca kino. Sed necesas distingi la neegalajn vojojn, malfermiĝantajn antaŭ kino por aplikado kaj disvastigado de vorto-parolado kaj por sono-bruoj-muziko. *La diverseco de naciaj lingvoj kaj ilia nekompreneblo por aliaj popoloj haltigas nun la internacian disvastiĝon de parolantaj filmoj. La socia signifo de parolanta kino per tio estas limigata*".

K-do Muravkin (al kiu apartenas la noto en "S-ulo") forgesis atentigi pri tiu flanko de la afero kaj tiel li agis pli kiel teknikisto, ol kiel sennaciulo.

Konkludo: evoluo de scienco kaj tekniko kreas premisojn por pliproksimigo de nova sociordo, nepre sennacieca. Estante ideaj sennaciuloj, ni devas registri faktojn el tiu evoluo sur la paĝoj de nia informa gazeto "S-ulo", por lerni per tiuj faktoj kaj por profundiĝi, lernante, en studo de sennaciisma problemo. "S-ulo" pli ofte informu nin pri la atingoj de scienco kaj tekniko, — por mallongaj notoj, registrantaj la faktojn, por ili ĉiam sufiĉos loko en ĝi. Kaj la paĝoj de "Senn. Revuo" servu al ni por pli detale penetri en la studon de scienc-teknikaj problemoj, por pli longaj sistemecaj artikoloj. Tiamaniere ni dece utiligos ambaŭ niajn organojn: la semajnan — informan kaj la monatan — instruan.

G. Demidjuk.

*

FERA GVARDIO DE SAT[1])

Nekredebla romano kiu eble fariĝos realo.

Saluton al "dua"! Sed... mi devas iomete malaprobi vian alvokon al multaj K-doj. Ni memoru, ke nia celo estas — starigi konstantan, firman, neŝanceleblan bazon (ĝis SAT ne bezonos specialan apartan subtenon). Ĉu ĉiuj povas preni sur sin tiun devon? Ekzemple, mi mem aŭdis post la "unua ĉapitro" de unu ne nova, aktiva K-do: "Jam delonge mi ne tiom ridis, kiel dum legado de ĉi-tiu stultaĵo. Mi eĉ miras, kial oni lokis ĝin" (n-o 5223). Povas esti, ke kelkaj alvokitoj de K-do 3409, dum unua impreso malfermos "pluajn ĉapitrojn", sed poste... Kaj ili, se oni konsideros homece la aferon, ne estos kulpaj. La bazo do ne estos firma. Estu ĝi eĉ pli malgranda, sed certa. Ni ne kunmiksu ĉi-tiun aferon kun donacoj, faraĵ pro diversaj okazoj. Tiam utilas propagandi, alvoki ktp. Sed ĉi-tie povas okazi konfuzoj. Ŝajnas al mi, ke en ĉi-tiu okazo ni devus ne alvoki, sed a v e r t i, por ke oni ne tro rapidu.

Nun permesu, K-doj, ke mi iomete daŭrigu la romanon.

Sed unue ni devas nin turni al seriozuloj, kiuj ne ŝatas fantaziaĵojn. Ni volas provi konvinki ilin, ke nia iniciato ne estas malutila. Pro kio do ni ne rajtus? Ĉu iu SAT-kongreso malpermesis? Ĉu ni eterne devas legi "Ĉu Marks eraris"?

Do, unu belegan tagon en lando de SAT-anoj (aŭ infero, laŭ diro de ŝatindaj piuloj) aperis 2 partoprenantoj. Mankas nur 298 kaj...

— "K-do Lucifero!" — ekkriis financministro, alkurinte: jus aperis tria kaj kvara!"

Financministro estis diablo ruza kaj komercema. Li ĉiam portis kun si malplenan monujon kaj iel sukcesis pagi el ĝi.

"Dekmil piulojn en cian ventron!" — ĝoje ekkriis Lucifero: "Se estas tiel"...

Dume mankas nur 296!...

(Daŭrigota) (5199)

[1]) Vidu la n-rojn 121-122, 127-128, 129-130.

*

Jubileo-Ĉeno[1])

Lees (Nottingham) 2/6 ŝil. kaj 0,50 dol.; **Distrikto Rejnlando-Vestfalio** (per K-do Schmitz) 14,50 mk.; **Stadler** (Plzen) 20 kr. ĉ.; **Zarubin** (Livny) 1 rubl.; **W. Vildebrand** (Berlin) 2 mk.; **Leontenkov** (Niĵni-Novgorod) 0,75 rubl. laŭ alvoko de Kalaŝnikov, invitas Gek-dojn Vsegodiĉeskij, Abolin, Vejnberg kaj Ŝĉerbakova (ĉiuj el Niĵni-Novgorod); **Vinogradov** (Niĵni-Novgorod) 0,61 rubl. laŭ alvoko de Kalaŝnikov, invitas K-don Ŝavajev (Niĵni-Novgorod); **Bernad** (Zaragoza) 1,80 fr. fr.; **Ayerbe** (Atáun-Guipúzcoa) 1 fr. fr.; **M. Urban** (Leningrado) elvokita de Piĉafiĉi 1 rubl.; **Komuna Kunveno de Leningradaj esp-istoj**, alvokas Moskvajn esp-istojn fari la samon 27,30 rubl.; **Anatolij** el p/o Samopomoŝĉ, responde al la alvoko de vegetaranoj 1 rubl.; **V. Zavadski** (Krasnopolski), responde al la alvoko de vegetaranoj 0,50 rubl.; **Champion** (Buenos-Aires) 0,50 pesos; **Ullmann** (Essen) 1,75 mk.; **Adamson** (Göteborg) 1,50 kr. sved.; **Snejko** (Minsk) 1 mk. g. laŭ alvoko de Kolĉinski, alvokas E. Drezen, Lidin, Modenov (Moskvo), A. Witham (Anglio), Bergiers (Belgio), A. Bouda (Ĉekoslovakio) kaj Kristensen (Usono); **J. Klys** (Minsk) 4 mk. g. alvokas Podkorski (Paris), Chonvy (Julenla Geneste); **Kirjuŝin** (Minsk) 2 mk. g. alvokas Nikolskij (Kojdanovo), Povoroznik (Bobrujsk), Perho (Helsinki); **Kac** (Minsk) 2 mk. g. alvokas ĉiujn verajn SAT-anojn; **Lustinez** (Bodenbach) 2 kr. ĉek.; **Fejto** (Sobiecin) 1 zlot.; **Ibrahimov** (Stalino) 1 rubl. alvokas ĉiujn SAT-anojn-ministojn; **Korjakovcev** (Krasnoufimsk) 1 rubl. alvokas Povarov kaj Vofimin (Krasnoufimsk); **Korjakovcev** (N-Tagil) 1 rubl. alvokas Wojvoda (Ĉekoslovakio), Emmi Storsberg (Germanio), Georgina Gach (Britio), Withalm (Aŭstrio) SAT-aniĝu!

[1]) Vidu n-on 100 de "S-ulo".—**Atentigo.**— Ni ricevis de la Leipziga Grupo proteston pri la maniero laŭ kiu estis aranĝata la "Jubileo-Ĉeno". Okazis ja, ke alvokoj trafis senlaborulojn, kiuj pro tio estis tre-ĝenataj. Estas memkompreneble, ke senlaborulo estas tute liberigita je la morala devo mondonaci. Tamen la K-doj, kiuj alvokas, ne devas tion fari hazarde, senpripense. Cetere estus multe pli laŭdinde, se ĉiu K-do montrus spontane sian helpemon kaj lojalecon al la Asocio. Ĉiu SAT-ano ja povas bone kompreni, ke la treege malalta kotizo, kiun li pagas, tute ne sufiĉas por ebligi la malvolvigon de nia entrepreno.

KRONIKO

Aŭstrio.

Salzburg. — Okazis, 8. 3. 27, lumbild-parolado: "Flugo tra la Mondo", aranĝita propagandcele de l' loka lab. esp. grupo. Kun prezentado de poŝtkartserioj, la parolanto priparolis la esp. (precipe SAT) movadon en la koncernaj landoj k. skizis la historion k. ĝisnunan aplikatecon de esp. La soc. dem. partio senpage disponigis la ejon, la liberpensuloj la aparaton. Vigla aplaŭdo esperigis nin pri sukcesplena somerkurso. Aperadas priesp-a rubriko ĉiusemajne en la partijurnalo. *Reiter*, sekr. *(1314.)*

Britio.

Manchester. — Nia esp. klubo, dum ĝia 7-semajna ekzisto, funkciis tre progrese kun 17 anoj (7 SAT-anoj). Por mebligi la ĉambron, K-doj donace alportis seĝojn, bildojn de Marx, Lenin, Liebknecht, R. Luxemburg k. K-do *P. Air* belan portreton de Zamenhof. Ni ankaŭ ricevis multajn gratulojn de alilandaj k. dankas nun al ĉiuj, intencante respondi plene kiel eble plej frue. Ĉiusemajne ni havas diverstemajn paroladojn: K-do *Rozenbloom* parolis pri la efiko de l' ĝenerala striko en Anglio, *A. Sheldon* pri spertoj en Rusio, *F. Elder* pri efiko de l' kapitalista reklamado, K-dino *Dunn* pri emocia potenco de l' muziko. *(4301.)*

Francio.

Paris. — Kiel jam anoncite, la 7-a Kongreso de la "Fédération Espérantiste Ouvrière" (unuiĝo de franclingvaj esp. prolet. grupoj) okazos dum Pasko, en la urbdomo de Ivry-sur-Seine. El la diskutotaj raportoj, citindaj estas jenaj ciferoj, kiuj resumas la agadon de la Federacio: Dum 1926 estis vendataj: 5 575 ekz. de "Cours Elementaire d' Esp-o" (36-paĝa); 2 045 ekz. de "Cours rationnel et complet d' Esp-o" (208-paĝa); 440 ekz. de la 72-paĝa propaganda broŝuro de K-do *Lanty*: "La Langue Internationale; ce que tout militant ouvrier doit connaître de la question" (La Internacia lingvo; tio, kion ĉiu laborista agitanto devas scii pri la temo), k. multaj vortaroj k. SAT-eldonaĵoj. El la 97 gelern. enskribitaj por la perletera kurso, 80 finstudis, 15 aliĝis al FEO k. 20 al SAT. La gazetservo liveris 101 artikolojn al 31 lab. gazetoj, el kiuj 22 represis niajn informojn. Ni gajnis preskaŭ 100 membrojn dum la jaro (sume 420); certe dum 1927, ni estos multe pli ol 500!
La sekr. *H. C. (24.)*

Germanio.

Hannover. — Fine de l' lasta jaro, nia laboro rezultigis fondon de SAT-rondo; ni estas nun 12 SAT-anoj, kunvenantaj dusemajne en la sindikatdomo. Ĉar ni estas grandparte junuloj, okazas la kunvenoj senalkohole k. senfume. Tri kursoj (12—15 lern.) okazas, gvidataj de K-do *Herbst*. De l' 11-a feb., ni aranĝis enfenestre de l' popollibrovendejo, ekspozicion de libroj, gazetoj k. korespondaĵoj. SAT-peranto: K-do *Hugo Franke*. *(7386.)*

Hennigsdorf (apud Berlin). — Ni havas nun viglan esp-grupon (12 an.), kiu aliĝis al LEA dum 1925 j. Okt. 26. komenciĝis nova kurso (14 lern.), el kiuj 8 ellernadis). Instruas K-do *Schötzau-Bötzow*. Lern- k. paroladvespero okazas ĉiumerkrede, en la Alte Schule. Ĝis nun nur 3 K-doj abonis "S-ulo"n. Grupa prezidanto estas: *Willi Qualitz*, Hennigsdorf, Neuendorfstr. 7 (vidu anoncon). *(5644.)*

Leipzig. — En la lasta n-ro de "S-ulo", ni sciigis pri fondo de Militsekcio de SAT. Intertempe okazis la ŝanĝo. Estonte ĉiuj skribaĵoj rilatantaj al tiu sekcio estu sendataj al: K-do *Otto Richter*, Flemmingstr. 7, I r., *Leipzig W 33.* *(715.)*

Solingen. — La 27. 2. 27 okazis ĉi tie SAT-konferenco por Rejnlando-Vestfalio, kun jena tagordo: 1. Presservo; 2. VII-a Kongreso de SAT; 3. Junularo de SAT; 4. Diversaĵoj. Rilate punkton 1, estis decidate, ke ĉiu petu al sia korespondantoj ke ili penu sendi pli presindajn leterojn, ĉar la redaktoroj de lab. gazetoj opiniis, ke la materialo estis tro seka k. seninteresa. Rilate punkton 2, oni pritraktis multopan veturadon, aŭ bicikladon al *Lyon;* oni elektis K-don por organizi karavanan vojaĝon por Rejnlando-Vestfalio. Interesiĝantoj skribu al K-do *Erich Bull, Solingen.* Sub punkto 3, oni priparolis fondiĝon de gejunulargrupo en ĉiu urbo k. rekomendis al ĉiuj grupoj aniĝi al la ŝtataj komitatoj por junul-flego. Sub diversaĵoj, oni plendis, ke la sektorestro ne plenumis siajn devojn k. oni proponis anstataŭanton. Post aprobo de div. proponoj k. voĉdono de protesto kontraŭ la faŝismo k. imperialismo per kanto de "Fratoj al sun' libereco" la SAT-konferenco finiĝis. P. t. m. komenciĝis la soleno de la nove-fondita SAT-gejunulargrupo en *Solingen.* Infanoj esp-e prezentis teatraĵon "Cindrulino" k. diversaĵojn. Dum la konferenco oni kolektis 14,50 mk. por la jubileoĉeno de SAT. *(3988)*

Latvio.

Riga. — Post paroladoj de K-do *Krastin*, la 2-a k. 9-a distriktoj de soc. dem. partio, kuniĝis k. fondis grupon el 35 personoj, kiuj nun sukcese studas esp-on. La 11-a feb. komenciĝis kurso de Latvia lab. esp. societo, kiun gvidas K-do *Krastin*. Instruado okazas laŭ "Petro". La 9. jan. okazis tutlatvia kongreso de blinduloj, kiun malfermis la prezidanto de Latvia societo de blinduloj, SAT-ano *Kaulin*. Salutparolis en la nomo de Latvia lab. esp. societo, K-do *Krastin* k. en nomo de SAT, K-do *Kazoks*. Rezulto: kongreso akceptis esp-on k. decidis malfermi kurson. *(5806)*

Sovetio.

Kuvŝinovo (Tvera gub.). — Esp- k. SAT-movado ĉi tie ĉiam kreskas. 1-1-1926 estis nur 1 ano de SAT, nun 23. Ĉe Popoldomo estas esp-rondeto kun 30 anoj. Lernas esp-on ĉiuj el 5-a Klaso de la lernejo de 2-a ŝtupo; en aliaj klasoj de tiu ĉi lernejo, 25 lernas esp-on. Adreso: *Kuvŝinovo*, Tvera gub., Ŝkola, al *B. Golubev*, Sovet-Unio.
Gvidanto-instruisto *B. Golubev*.

Mariinsk. — Kvankam en ne rimarkinda urbeto, meze de arbaroj k. marĉoj, mi inokulis la ĉi-tieajn Gek-dojn per la esp-a bacilo. Post lekcio, mi malfermis kursojn en la klubeto de l' poŝt-telegrafistoj. Ni jam korespondadas kun aliaj landoj k. havas esp-angulеton en la mur-gazeto "Poŝtoficisto".
V. Pustinnikov.

Odessa. — En muziklaborlernejo estas organizita laŭ peto de gepatroj, nova esp-grupo porinfana. Komenciĝis kurso por gestudantoj de Muzik-dram-instituto. Enskribiĝis 36 Gekdoj el muzik- k. balet-fakoj. Baldaŭ estos festo pro tio, ke la Instituto ricevis honornomon de Beethoven. Estas deziratai gratuloj de ĉiulanduloj, ĉar "Muzdramin" la unua el artlernejoj oficialigis esp-on. Certe estontaj prolet-artistoj multe propagandos esp-on de sur scenejoj. *V. Vozdvijenskij. (4024)*

Velij. — 20-3-27, la Veliĝa SAT-anaro festis sian unuan fondiĝ-jubileon. La laboron komencis nur 9 K-doj; nun estas 9 esp-rondetoj kun pli ol 120 partoprenantoj. Ĉe nia klubo funkcias konstanta ekspozicio. Re- k. nov-SAT-aniĝis jam 15 Gek-doj k. 2 kolektivoj, sume 29 anoj. *(6771)*

Volsk. — Post la VI-a Kongreso de SAT, nia esp-rondeto ĉe klubo de Cementfabriko "Ruĝa Oktobro", aranĝis en la urbo ekspozicion. Rezulte, nova rondeto en urbo kun 15 lern. Krom tio, ni kondukas propagandlaboron, eldonas mur-gazeton "Esperanto" k. kunvenas dufoje monate por interparolado.
Viktor Ŝefer (5469).

Svisio.

Lausanne. — De kelka tempo funkcias perkoresponda kurso sub gvido de K-do 150, helpe de la bonega lernolibro "Cours Rationnel". La efiko jam montriĝas; 3 lernantoj aliĝis al SAT; plej bonajn esperojn pravigas niaj penadoj. Kursoj daŭras vespere en Genevo, Morges k. Lausanne; sume 150 lernantoj.

Ĉe la Neŭtraluloj.

ESPERANTO EN LA PROKSIMA ORIENTO

En Persio

Kreskas la nombro de esperantistoj en Persio. Ekzistas jam du bonegaj gramatikoj en persa lingvo.

En Sirio

Studentoj de diversaj nacioj tre interesiĝas pri esperanto. En la Amerikana Universitato de Beirut, 3 klasoj kun 60 lernantoj, estas jus organizitaj, sub la direkto de instruistoj de lingvoj araba, persa kaj armena. — Esperanto-grupo en tiu ĉi urbo estas en formado.

En Turkio

En Turkio esperanto havas anojn ĉie. En diversaj lokoj estas esperanto-grupoj. Lastatempe *Turka Esperanto-Asocio* estas fondita kun oficiala aprobo. — La plej aktiva grupo estas tiu de Konstantinoplo sub la prezido de l' turka inĝeniero Hilmi Djelil Bej. D-ro Ali Fuad Bej, ĝenerala inspektoro de higieno de Konstantinoplo ankaŭ estas fervora esperantisto.

★ DIVERSAĴOJ ★

APLIKO DE ESPERANTO AL KOOPERATIVA MOVADO

Ĉe Moskva Kooperativa Klubo estas organizita "Esperanta Sekcio", celanta akiri pere de esp-o materialon pri kooperativa movado eksterlande en diversaj ĝiaj branĉoj: 1. negoco, 2. strukturo de administra kaj komerca aparato, 3. komuna nutrado, 4. domkonstruado, 5. provizado, konservado kaj deponado de ledo k. a. krudaĵo ktp. ktp.

La sendota materialo estos prilaborata kaj uzata en celoj de tutmonda kooperativa movado. Rezultoj de ĉi tiu laboro estos publikitaj kaj laŭ deziro riceveblaj de la sekcio.

Gek-doj ne prokrastu skribi. Ĉiuj postelspezoj laŭ deziro estos rekompensataj. La korespondaĵon adresu jene:

Centra Kooperativa Klubo, Esperanta Sekcio, Neglinnaaj 29, *Moskvo* (USSR.).

TABAK-KONTRAŬULOJ

La kvina mondkongreso de tabak-kontraŭuloj okazos de la 6-a ĝis 8-a de julio 1927 en Praha. Okazos esperantista fakkunsido. Eventualaj partoprenantoj bonvolu skribi al *Esperantista tabak-kontraŭula asocio, Wien* I., Judenplatz 2, I/II, Aŭstrio, kiu volonte donas informojn.

HELPU

al SAT-ano 4199, kiu serĉas sian fraton! Ĉi-tiu, en 1907 aŭ 1908, forveturis el Rusio Aŭstrion, — tiam li estis 30-jara, — ankaŭ esperantisto. Komence li korespondadis kun sia patrino, sed subite ĉesis. — Kiu konis lin, aŭ kiu povas informi pri li, tiu skribu al la Administranto de SAT: *R. Lerchner, Colmstr. 1, Leipzig O 27.*

Nomo de la serĉato: *Dimitrij Kudrjavcev.* Lasta adreso konata: *Upozouta. Mesto Fryŝtak u. Holeŝova, Aŭstrio, Rakousko-Ugerska, Morava.*

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Servokapabla!, Marcus Tybout de Georges Eckhoud. Tradukis el la franca Léon Bergiers. Internacia Mondliteraturo n-ro 20. Eld.: Ferdinand Hirt & Sohn, Leipzig, Esperanto fako. Formato: 19×12,5 cm. 72 pĝ. Prezo: ne montrita.

Georges Eckhoud estas unu el la plej simpatiaj verkistoj belgaj, kiu amas la popolon kaj malamas la nuntempan "socian justecon". Pro tiu kun plezuro mi povas rekomendi la du novelojn: en la unua li montras la malfeliĉan sorton de juna soldato, en la dua — sed cetere, vi mem legos la verketon.

Mi nur bedaŭras, ke kelkaloke la stilo ne estas tre flua. *S. G.-K.*

El Moderna Hispana Parnaso, trad.: Julio Mangada Rosenörn. Hispana Esperanto-Biblioteko, adreso: Glorieta de Bilbao 5, *Madrid.* Formato 19,5×13,5 cm. 32 pĝ. Prezo: 1,15 fr. sv. (tri respondkuponoj).

La libreto prezentas kolekton da hispanaj kantoj el diversaj aŭtoroj samtempe ornamita per multaj hispanaj vidaĵoj. Profunda estas *La Lignaĵisto* de Jose Maria Alvarez de Sotomayor, kiu montras la maljustecon de la nuna soci-ordo. *S. G.-K.*

*

MEMORNOTO

Represis el "Sennaciulo".

Nordbayerische Volkszeitung, ?, 5. 2. 27: "Lernejoj kaj kluboj anstataŭ preĝejoj" (121—22); 7. 3. 27: "Vartejo ĉe la tria ŝtata tabakfabriko en Kremenĉug" (123—24). — *Novy Lid,* (?), 8. 1. 27: "Kiel brita imperiismo subpremis Ĉinion" (40). — *L'Effort,* Lyon, 15. 3. 27: "Laborvivo en Palestino" (123—24). — *Revista Popular,* Cordoba, 15. 3. 27: "Laboristaro, malfermu la okulojn!" (125—26); Alvoko por trovi Wassili'n Hubkin (123—24). — *Atputai,* (?), 6. 3. 27: "Blankaj mastroj→flavaj sklavoj" (119—20.)

Represis el "Sennacieca Revuo".

Jurnalist, Moskvo, feb. 1927: "La libro de estonto" (13, 14, 18, 23), kun antaŭnoto de l' redaktoro atentiganta pri "SR" k. pri SAT, ankaŭ kun responda artikolo, plejparte aproba, de fama fakulo pri libra grafiko k. arto (tio montranta valoron de niaj gazetoj k. originalaj verkitaĵoj).

Enhavas notojn pri SAT.

Pizma rabkoram, Perm, 4. 9. 26: pri esp-servo de SAT.

Enhavas priesperantajn artikolojn.

Kievskij Proletarij, Kiev, 30. 1. 27: bildo de ekspozicio de Intern-Ligo. — *Proletarskaja Pravda,* Kiev, 27. 1. 27: pri ekspozicio de Intern-Ligo. — *Komsomolskaja Pravda,* Moskvo, 2. 2. 27: pri Kiev'a ekspozicio de Intern-Ligo. — *The Daily Herald,* London, intermite artikoletoj de M. Starr. — *Lyon Republicain,* Lyon, 14. 3. 27: anoncoj pri propag. kunveno de FEO k. kursoj. — *Le Cri du Peuple, Lyon,* 12. 3. 27: anoncoj pri propag. kunveno de FEO k. kursoj.

Enhavas tradukojn el esperantaj Leteroj.

Molodij Bilŝovik, Kiev, 12. 3. 27 (2), 24. 2. 27 k. 27. 2. 27. — *Sächsische Arbeiter-Zeitung,* Leipzig, 3. 3. 27. — *Proletarskaja Pravda,* Kiev, 8. 3. 27. — *Bolŝevikidoj,* Kiev, 10. 2. 27 (el materialo de SAT-presservo).

La Lingva Angulo

Demandoj:

1. Oni ofte povas legi la formojn "fabriko" kaj "fabrikejo", uzataj kun la sama senco. Kiu formo estas korekta? — 1516.

2. Por nomi metiorganizojn oni ofte uzas la vortojn "unio", aŭ "unuiĝo". Kiu formo estas korekta? — 1516.

3. Ĉu la vorto "prelego", ofte renkontata en esperantaj tekstoj, estas allasinda? Kaj se jes, kiun precize difinitan sencon ĝi havas?

Respondoj:

1) La vorto FABRIKO kun la senco de "ejo, kie oni fabrikas" apartenas al la U. V.; ĝi do estas fundamenta. Tamen la vorto FABRIKEJO ne estas kondamninda: ĝi estas nur taŭtologia[1]) maksimuma formo de la vorto FABRIKO.

2) La vorto UNIO estas akceptebla, ĉar internacie ĝenerale konata. Tamen ĝia enkonduko estas tute nenecesa kaj la malnova vorto UNUIĜO estas, laŭ mia opinio, preferinda. Ni ne tromultigu la radikojn en nia vortaro.

3) La nova kaj neoficiala vorto PRELEGO estas samsignifa kiel la Zamenhofa kaj oficiala vorto LEKCIO. Ambaŭ signifas superan instruan paroladon. La tromultiĝo de tiaj duoblaĵoj, kiuj senutile malsimpligas la lingvon, estus tre bedaŭrinda kaj estas evitinda. (Komparu: PLAKATO apud AFIŜO, REFERATO apud RAPORTO, k. t. p.) La nuna uzado ŝajnas preferi la vorton PRELEGO.

Fakulo.

[1]) Taŭtologio = samdirajo. — *Red.*

KORESPONDADO

TARIFO

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. or., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.

MALLONGIGOJ: L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl. = poŝtmarko sur bildflanko, k. ĉ. l. = kun ĉiuj landoj, esp-ajo = esperantaĵo.

Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

Aŭstrio.

K-do *Hans Preslmayr,* Marxstr. 1, *Steyr,* dez. koresp. pri div. temoj, L, PI, k. ĉ. l. prefere eksterеŭropanoj.

Bulgario.

K-do *Georgi Lukof,* ŝtata universitato, *Sofia,* studento-filologisto, dez. koresp. pri literaturaj k. sociaj temoj. k. ĉ. l.

Ĉekoslovakio.

K-do *Albin Pietschmann,* i. Fa. Elias Palme, *Steinschönau,* dez. koresp. k. ĉ. l. pri ĉ. t. Skribu multnombre!

Germanio.

K-do *Kurt Weeser, Weesenstein 24, in Sa.,* dez. koresp. k. ĉ. l. nur seriozuloj anoncu!

K-do *Fr. Schröder,* Weimarstr. 1, *Berlin-Charlottenburg,* dez. koresp. k. ĉ. l. kun nur seriozaj interesuloj pri religiaj k. etikaj demandoj koncernante praktikajn provojn de aliĝita sociordo.

Straŝanĝo: K-do *Gustav Neumann,* loĝas nun: Sternstr. 16, *Essen.*

K-do *Arno Paul,* Thür. Sparkasse, *Zeulenroda,* sendas artpoŝtkarton kontraŭ urbvidajkarto, precipe kun Sovet-Azio.

— Lab. Esp. Grupo-Mannheim, dez. kolektive koresp. pri ĉ. temoj k. ĉ. l., interŝ. esp-aĵojn. Adr.: *Württ. Hof,* G. 5, Nr. 3, *Mannheim.*

K-do Aŭg. Gais, Leonhardsplatz 9 b, *Stuttgart,* dez. koresp. k. ĉ. l. pri ĉ. lab. temoj, precipe junularmovado. L, PK, PI, bfl. Resp. garantiata.

K-do *Oswald Ulbrich,* Hauptstr. 168, *Ebersbach i. S.,* dez. koresp. pri ĉ. t. k. ĉ. l. L., PI., esp.-aĵoj. Interril. kun Labeskoj. Nepre resp.

— *Arbeiter-Esp. Grupo Hennigsdorf,* serĉas koresp. k. ĉ. l. prefere interŝ. PI. PM. bfl. Ni nepre resp. Adr.: *Hennigsdorf-Berlin,* Neuendorfstr. 7.

K-doj de Esp.-naturamika sekcio, dez. koresp. k. Gek-doj el ĉ. l. pri turismo, naturbelaĵoj, fotaĵoj k. a. temoj. Adr.: K-do *Herrmann Müller,* Feldkirchner Str. 6, II, *Ingolstadt i. B.*

— Kursanoj el progresinta kurso, dez. koresp. k. ĉ. l. pri ĉ. t., precipe pri lab. movado, interŝ. L., PK., PI., PM. Resp. garant. Adr.: *Otto Elze,* Dreyhauptstr. 7, *Halle a. S.*

Italio.

K-do *Carena Carlo,* Case Operaie, *Voghera* (Pavia) dez. koresp. kun Londonaj k. Parizaj esp. K-doj, prefere fervojistoj, resp. ĉiam garantiata.

Litovio.

K-do *P. Staŝys, Darsuniŝkis,* Kruonis, dez. koresp. per L, PK, PI, PM, k. ĉ. l. Certe resp.

K-do *E. Mediŝaŭsko, Kietaviŝkis.* Traku ap., petas spertulojn skribi pri Esp. Kurso perletera. Ĉiam danke resp.

Sovetio.

K-do *R. Ŝejnman,* Puŝkin-str. 10, *Kremenĉug,* dez. koresp. pri lab. k. junul. movado k. pri ĉ. t. baldaŭa resp. estas garantiata, L, PI.

K-do *F. Ibrahimov,* Ŝafita 1, Ŝĉeglovski-rudnik, *Stalin,* dez. koresp. k. ĉ. l. pri vivkondiĉoj de ministoj. Resp. garantiata. L, PK, ktp.

ATENTU! Kiu povas informi min pri la adreso de Fraŭlino *Hilda Merkert,* Markt-heidenfeld a. M. (Germanio)? Adr.: K-do Fritz Röbig, Dom Krestjanina ulica Trockogo, *Viatka.*

K-do *Ilĉjo Kalinin* kaj *K-do Levin A., Oranjerejnoje,* Astrahanskoj gub., dez. koresp. k. ĉ. l. ge-esp-istoj. Interŝ. L, PK, belajn bildojn k. a., ĉiam resp.

K-do *G. Artemjev,* Poŝtkesto, 2, *Nalĉik,* pri politikaj, laboristaj, sociaj k. pedag. temoj k. ĉ. l., prefere kun Azio, Aŭstralio, Ameriko, Afriko k. Proksima Oriento. Ĉiam resp.

K-do *F. Markelov,* (poŝttelegrafisto) Poŝtkontoro, *Buzuluk,* Samara gub., dez. koresp. pri ĉ. lab. temoj k. ĉ. l. PI, PM, PK.

— *Interesa koresp-ado por ĉiuj!* Skribu al K-do *G. Jaĉnij,* Ostrovidova, 61, Trudŝkola, *Odessa.*

— Du junaj K-dinoj dez. koresp. k. ĉ. l., PI. Adr.: *Evgenia Ridnik k. Fanni Luĉina,* Muztrudŝkola, Ostrovidova, 61, *Odessa.*

— Mi volonte ricevadus leterojn sed pro div. kaŭzoj (tempo k. monmanko), mi ne plu povas resp. al miaj personaj koresp-antoj. Mi petas pardonon. La oficialan k. grupan koresp-adon mi daŭrigos. *K. Fade-Ĉita.*

— Grupo de vilaĝanoj-infanoj, (11—13 j.) petas sendi desegnaĵojn, PI ktp. Adr.: *Nikolo-Elnatj* (Iv.-Voz. gub.) Irjevec. u. Ĉerkaskij.

— Esperanta rondeto ĉe Loka Sindikata Komitato de Administrejo de N. Kaŭkaza fervojo dez. koresp. pri div. temoj k. ĉ. l., ĉiam resp. Adr.: *Rostov/Don,* Pravlenie Sev. Kav. jel. dor. Mestkom, dla esperantsk. krujka.

— 5 esp.-gelernantoj dez. koresp. k. ĉ. l. pri ĉ. temoj, L, PK, PI. Adr.: K-do *Panov*, fabr. im. Afanasjeva, kontoro, *Ivanovo-Voznesensk.*

— 5 esp.-gelernantoj dez. koresp. pri ĉ. temoj, k. ĉ. l. Adr.: K-do *Strokin*, Sosnevskaja objedin. Manufaktur, kontoro, *Ivanovo-Voznesensk.*

K-do *Alŝic Elio*, 15-jara, str. Malopodvalna 10, 10. *Kiev*, dez. interŝ. Pk, L. kaj laboristajn gazetojn, k. ĉ. l.

K-do *Mirono Ler*, str. de Pjatakov 22, 23. *Kiev*, dez. koresp. k. interŝ. PK, PI, il. gaz. k. ĉ. l.

K-do *Boriso Gureviĉ*, 14-jara, Sofievska str. 25, 6. *Kiev*, dez. interŝ. PI, PM, il. gaz. k. ĉ. l.

— *Ĉelo de "IRH"* dez. koresp. k. ĉ. l. *Kiev*, Jurkovska str. 22, 4-a Kruporuŝka, Zavkomu dla Mopra.

K-do *Davidov*, Volosska str. 53, 10. *Kiev*, dez. koresp. k. ĉ. l.

K-dino *R. Polonska*, junkomunistino, Verĥnij Val, 30, 7. *Kiev*, dez. koresp. k. ĉ. l.

— *Junkomunista ĉelo*, dez. koresp. k. ĉ. l. *Kiev*, Proletarska str. 1, Tipografija N 8. dla jaĉejki LKSM.

— *Junkomunista ĉelo*, dez. koresp. k. ĉ. l. *Kiev*, Ĥorevaja 55, Maĥorfabrika 5, dla jaĉejki LKSM.

K-do *Ivan Tuzjuk*, dez. koresp. k. ĉ. l. PK, L, *Kiev*, Ŝkola Kameneva pulrota.

— Sendu por ekspozicio (pionira fako) de 80-a lernejo kolektivajn skizojn pri laboro k. vivo de junpioniroj, gaz. jurn., fotojn, insign. k. aliajn pionirajojn. Rekompence—priskriboj k. gaz. de Kievaj pioniroj. Adr.: *Kiev*, pl. Spartaka 4-a, Trudŝkola N 80, Kruĵok mejdunar. svjazi.

K-do *Golovanevski L.*, *Kiev*, Kresĉatikski pr. 3, 1-a reprezentanto por intern. interligo de Kieva Distr. Komit. de Komjunularo serĉas kor. k. ĉ. l. por Komjunulĉeloj de urbo Kievo.

— Pionirtaĉmento dez. koresp. kun pioniroj k. taĉmentoj. Adr.: *Kiev*, Jurkovska 22, *Zavkomu dla pionirov.*

K-do *Dujkin Nikolao*, *Kiev*, str. de Libkneĥt 14, 3. k. ĉ. l. interŝ. PM, gaz.

— Junkomunista ĉelo, dez. koresp. k. ĉ. l. PK, L, fotoj, jurn. Adr.: *Kiev*, Jurkovska 22, Kruporuŝka 4-a, *zavkomu dla komsomolcev.*

K-do *Tabaĉnikov N.*, junkomunisto, *Kiev*, Obolonska 25, 3. dez. koresp. k. ĉ. l.

K-do *Prajsman M.*, *Kiev*, Jurkovska 20, 10. dez. koresp. k. ĉ. l.

K-dino *Levicka R.*, *Kiev*, Konstaninovska 61, 6, dez. koresp. k. ĉ. l.

Studentoj de 3-a Muzika Teknikumo dez. kor. k. ĉ. l. Respondas nepre. Adreso: K-do *V. Kollar*, P. St., Malyj pr. 38/38, kv. 18. *Leningrado.*

Esp., ŝaka, sporta k. politikaj rondoj ĉe fervojista klubo dez. kor. L PI, interŝanĝi gazetojn kun samcelaj lab. organizoj. Adr.: *Klub "Krasnyj Jeleznodorojnik"*, Kruĵku Esperanto, Pr. Volodarskogo 62, *Leningrado.*

K-do B. Maĥmud Zade, instruisto de Bahaana lernejo dez. kor. serioze k. ĉ. l. Adr.: K-do *B. Maĥmud Zade*, Biblioteko de Bahaistoj, ul. Svobody, *Poltorack* (Turkmenio).

K-do *P. Ŝumilov*, Krjukov kan. 14, kv. 5, *Leningrado*, dez. kor. kun laboristoj de elektro-centrejoj kaj administrejoj.

Studentoj de Agrikultura Teknikumo dez. kor. k. ĉ. l. precipe pri agrikulturaj temoj. Adreso: K-do *Dombrovski*, Baskov per. 3, kv. 3, *Leningrado.*

Laboristoj dez. kor. pri lab. vivo, sindikata movado k. ekonomiaj demandoj. Adreso: *Kartonajnaj Fabrika*, Degtjarnyj per. 7, *Leningrado.*

K-dino *Antonina Petunova*, Ligovka 183, kv. 92, *Leningrado*, dez. kor. k. ĉ. l.

Fervojista Esperanto-Rondo dez. kor. k. ĉ. l. samprofesiuloj. Adreso: *Klub imeni Zinovjeva Okt. j. d.*, Esperanto Rondo, Tambovskaja 63, *Leningrado.*

Esperanto-Rondo ĉe sovet-oficista klubo dez. kor. k. ĉ. l. Adreso: *Klub Sovtorgsluĵaŝĉiĥ imeni Dzerjinskogo*, Esperanto-Rondo, ul. Krasnyĥ Zorj 74, *Leningrado.*

Pioniroj ĉiulandaj skribu leterojn al leningradaj pioniroj por efektivigi internacian pioniran kunligon. Ĉiu nepre ricevos respondon. Adresu ĉion al K-do *S. Beneslavski*, P. St., Petropavlovskaja 4, kv. 15, *Leningrado.*

K-do *Paŭlo Tilin*, Uprazdnennyj per 17, kv. 34, *Leningrado*, dez. kor. k. ĉ. l. ĉiuteme.

K-do *Andreo Sedov*, Fontanka 15, kv. 11, *Leningrado*, dez. serioze kor. k. ĉ. l. ĉiuteme.

Komjunuloj de koton-ŝpina fabriko dez. starigi internacian kunligon kun ĉiulandaj komjunuloj. Adresu viajn leterojn: *Kolektiv Komsomola fabriki im. Sverdlova*, P. St., Petrogradskaja nab. 32, *Leningrado.*

ALVOKO

Karaj tutmondaj Gek-doj! Studenta grupo "Esperanto" ĉe Orienta Fakultato de Mez-Azia Regna Universitato, por pruvi antaŭ la studentaro kaj profesoraro de la Universitato (kiu jam komencas favori Lingvon Internacian) valoron de esp-o kaj SAT-servo por la scienco, kolektas po unu ekzemplero de ĉiu nacilingva gazeto aŭ revuo fakscienca (medicina, agrikultura, orientalisma, matematika, naturscienca ktp.). La kolektotaj gazetoj kaj revuoj post ekspozicio estos transdonitaj al universitata biblioteko. Sur ĉiu ekz. ni presos nomon de donacinto kaj noton, ke ĝi estas ricevita per esp-o. Ĉiu alsendinto ricevos danke artan ilustritan karton kun tipa vidaĵo de Meza Azio kaj jubilea SAT-poŝtmarko de USSR.

Antaŭajn dankojn! Fervoruloj helpu!

Adreso:

USSR, Taŝkent, str. de Karl Marks 6, Orienta Fakultato, al Esperanto-Grupo

RADIO-amatoroj atentu!

Radio-rondeto ĉe 80-a lernejo (Kievo) dez. koresp. kolektive aŭ individue kun similaj rondetoj k. radio-amatoroj, interŝ. radio-literaturon, fotojn, radioskemojn. Adr.: *Kiev*, (Sovet-Unio) pl. Spartaka 4-a, Trudŝkola N 80, dla radio-kruĵka.

ALVOKO

Okaze de la 10-a datreveno de la morto de d-ro Zamenhof, la SAT-grupo en Vjatka (Sovetio) aranĝas grandan vesperfeston de internacia laborista interligo. Pro tio la SAT-grupo petas al ĉiuj ekstersovetiaj grupoj kaj izolaj SAT-anoj pri sendo de gazetoj, fotoj, leteroj ktp. Adresu jene: *Vjatka* (Sovetio), Radio-Stacio al esperantistoj.

Presejo: Uns-Produktivgenossenschaft, Leipzig (Germanio)